

శ్రీ రస్తు.

శ్రీమహాలక్ష్మ్యనమః.

శ్రీ సూక్త భాష్యం

శ్రీవిద్యారణ్య భాష్యం, పృథ్వీధరాచార్య భాష్యం, శ్రీకంఠ
భాష్యం, శతానందస్వామి, ప్రతి మంత్రమునకును ఋషి
దేవతా ఛందస్సులు, అంగన్యాస కరన్యాసములు,
ధ్యానము సచిత్రము, యంత్రోద్ధారము సచిత్రమును,
వీనికి దెనుగు రాక్షసమును - సాభాగ్య లక్ష్యపనిపతే.

జెంగుళూరు,

బ్రహ్మశ్రీ సిద్ధాంతి సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిలవారి

శిష్యుడగు,

చావలి - రామస్వామి శాస్త్రిలవారి

కుదురాన్.

వసుమతీనామక ఋషిదాక్షరశాలయందు

ముద్రింపించి ప్రచురింపబడినది.

జయ సర్వ ఆయుజ మాసము.

౧౯౯౪ ఆగష్టు ౨౭ నెల.

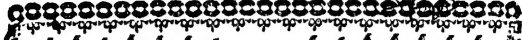
TEL
1429

Sanskrit

SRI SUKTA
BHASHYAM

Tejendra Teerka
Cn

01. 42784

ఓమ్
శ్రీమాయై నమః
సాభాగ్యవిద్యాదర్శనం
శ్రీ సూక్త భాష్యం.
పృథ్వీధరాచార్యభాష్యమ్.

Tel 429

ఓం|| ఆశ్వత్థహిరణ్యవర్ణామిత పంచతర్కస్య శ్రీ సూక్తస్య |
అనందకర్తవ్య చిక్షేతేంద్రాసుతా మహర్షయః | శ్రీరగ్నదేవతా |
ఆద్యాప్తిప్రావృత్తభః | చతుర్ద్విబ్రహతీ పంచమిషస్త్వాప్రిప్తభా |
తతోష్టావనుప్తభః | అప్యత్రస్థారపత్తీః | హిరణ్యవర్ణామిత
బీజం | తాంతులవహ జాతపేద ఇతితైః | కీర్తిమృద్ధిందయాతుమ
ఇతికీలకం | మమశ్రీమహాక్షీ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః |
ఓంశ్రీమిశిబిజాఘ్నం జలేనలవాగంకరశక్తిం ర్భూత్ - అభాద్ర
శ్యాసః | హిరణ్యవర్ణామిశిరసి - తాంతులవహ జాతపేద ఇతి
నేత్రయః - ఆశ్వతూర్వామితకణాయాః - తాంసోష్టితామిత
వాసిష్టాయం - చంద్రాంప్రభాసామితిముఖే - ఆదిత్యవర్ణా మితికం
తే - ఉష్ణేతుమామిత బాహుభ్యః - ఘృత్విహసామితిహృదయే |

గంధర్వా రామిరి నాభా - మనసః కామమితగుఁహ్యే - కర్దమేనేతి
 హయః | అపస్త్రజంర్విత్సూర్వః - ఆద్వాంపుష్కరిణీం తుష్టి
 మిలివామూర్తి - ఆద్వాంయికిరివీమిరి జంఘయోః - తాంమల
 విహసాతశేద ఇతి వాదయోః || ఇతి శ్రీమదావ్యసం ॥ అథకరన్యా
 సః - ఓంనమోభగవత్యై మహాలక్ష్మ్యై ఇతి విశేషణం ప్రతివ్యాసం
 యోజయేత్ - హిరణ్యవర్ణామై ఆంగుష్ఠాభ్యాంనమః | హరిత్యై తద్దశీ
 భ్యాంనమః | సువర్ణ రజతస్రావాభ్యాంనమః | ధృమాభ్యాంనమః - చంద్రా
 బ్ధ్యై అవామికాభ్యాంనమః | హిరణ్యవర్ణాభ్యాంనమః | కాభ్యాంనమః |
 లక్ష్మ్యై కరతలకర పృష్ఠాభ్యాంనమః - విచంపృదయాదివ్యాసః |
 భూగ్భవస్సుచరోమితవస్త్వంధః || భానం || ఆరుణకమలసంస్థా
 తిప్రస్థాపుష్పవర్ణా | కరకమలార్థ్యై కష్టాభియోగ్గాం బుభూతా |
 మహిమహానినిత్రాలంకృతీ పద్మమాలా | భవసుఖవన మాతా
 సంభవతి శ్రీత్యుత్తమః || కమలంకలకంధమం జ్ఞానమంజరిమేవచ |
 వ్యాముద్రాప్రివదత్యావధ శ్రీ సూక్తం ప్రజాపేక్ష్యధః || మనుః ||

ఓం హిరణ్యవర్ణాం హరిణీం సువర్ణారజతస్రజాం |

.....

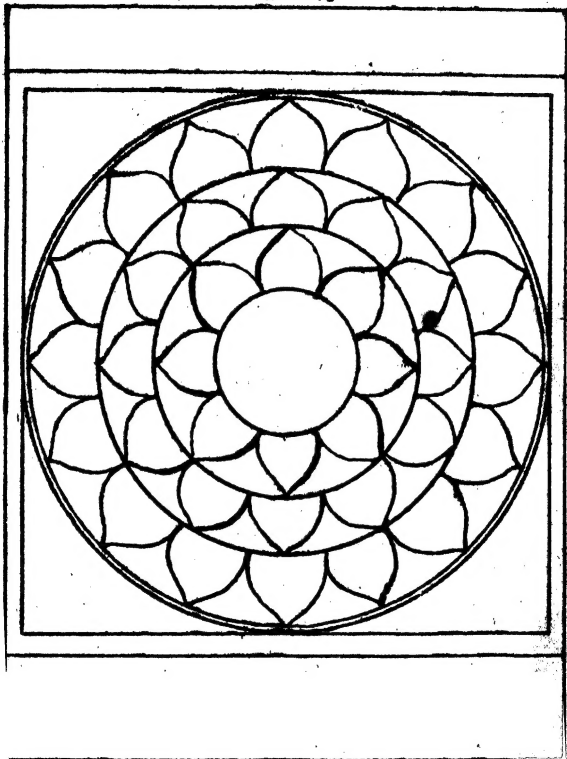
యస్య హిరణ్యం ప్రభూతంగాదో

వాగ్భ్యోన్వన్వన్దేయం పురుషానహం || ౧౫ ||

ఇతి పంచదశ ఋచోజపేదః ||

5-22

శతానందవృత్తిః.

ఓంహీరణ్యవణికత్వస్య పంచదశర్చస్య సూక్తస్య ।
 జాతపేదాగ్నిర్ద్వర్గామహాలక్ష్మీర్దేవతా । శ్రీంబీజం - హ్రీంశక్తిః -
 క్షీంకీలకం - లక్ష్మీ ప్రసాదసిద్ధ్యైజపేవినియోగః । త్రామిత్యాది
 షడంగస్యాసం॥ధ్యానం॥ యాసాపద్మాసనస్థావిపులకటితటీ పద్మ
 పత్రాయతాక్షీ గంభీరావర్తనాభివ్రజ భరణమితా శుభ్రవస్త్రా
 త్తరీయా । లక్ష్మీర్దివ్యైర్జబేంద్రైర్మణిగణాచితై స్సాన్నిపితా
 హేమ కుంభానైకత్వంసా పద్మచస్తామమ వసతు గృహేనర్వ
 మాంగల్యాయతా ॥ ఇతిధ్యాత్వా ముద్రాఃప్రదశ్యకసూక్తం
 పుజితేత్ ॥

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

శ్రీసూక్తయంత్రం వక్ష్యామి మహాలక్ష్మ్యవిశేషతః । సర్వ
 సౌఖ్యాదంపుణ్యం సర్వపాపప్రణాశనం ।

కర్ణికాకేసరోపేతం వస్వాదిత్యదశంభవేత్ । మదశం
 పత్రమాలిఖ్య భూపురణసమన్వితం ।

శ్రీబీజంసాధ్యసంయుక్తం కర్ణికాయాంవిలిఖ్యతు । వస్వా
 దిత్యద్విష్టసంఖ్యా వత్రేష్వపియథాక్రమం । శ్రీసూక్త ఋచమ

ధార్థ మాఖ్యచతోబహిః । యశ్చచిప్రయతోభూత్వా ఋచా
మాతృకయాపిచ । సంవెష్ట్యచధరాబింబ కోజెహక్రియమాలిఖత్.

శ్రీసూక్తయంత్రమేతత్తు ధారయేద్యోయథావిధి - పుత్రా
రోగ్యధరాధాన్య ధనగోసత్యశాలినిం - లభ్యాతుబహుళాం లక్ష్మీం
జీవేచ్ఛశరదాంశతం - ఇదంయంత్రం తామ్రపత్రే లిఖిత్వాచ
సుబుద్ధిమాన్ - ముత్యావైస్సత్తుసంవీతం సంస్థాప్యాంకణధూ
తలి - పరిచారయుతాంలక్ష్మీం పూజయేత్పూర్వమార్గతః - చతు
ర్థ్యంతేనసూక్తేన మహాలక్ష్మీంసమర్చయేత్ - సర్వాణ్యపుష్కలహ
రాణి సూక్తేనైవతుకారయేత్ - దేవీంసాదరణం పూజ్య శ్రీ
బలించవిధాయచ - ఎవమాచరతః పుంసోవర్థంతే సర్వసంపదః-
పుత్రైఃపాత్రైః ప్రథాదారై రిష్టైశ్చవివిధైర్ధనైః - నానైరన్వైర
సంఖ్యాతై ర్గోభిస్సవృషభైరపి - తప్తీన్ద్రహేమహాలక్ష్మీ ర్వసత్యా
భూతసంప్లవం - భూతప్రతపికాచాద్యై ర్మహారోగైర్మహాధ్యతే -
ఆపమృత్యుశ్చనైవాప్తి తప్తీదేహచతుర్ముఖ - సర్వైశ్చర్యం శు
భాతస్సవృత్త్యంతి నిధయస్సదా - అచలాశ్రీ ర్మహాలక్ష్మీ ర్వసతిం
మరుతేసదా. ఋగ్వేద శ్రీసూక్త ప్రథమాఋక్.

మహాలక్ష్మీరత్నకోక శ్రీభగవాన్-సూక్తవైష్ణవవిధిప్రకరం

ప్రశ్నోకంచవదామ్యహం) అస్మశ్రీ శ్రీసూక్త ప్రథమముక్త
 మహామంత్రస్య - జాతనేదముషిః - అనుష్టుప్ ఛందః - సర్వ
 సౌభాగ్యదాయినీ శ్రీమహాలక్ష్మీదేవతా - హిరణ్యవర్ణామితిబీజం-
 స్వాహాశక్తిః- శ్రీంక్రీంక్షీంకీలకం (శ్రీంబీజం - క్రీం శక్తిః -
 క్షీం కీలకం ఇతి శాస్త్రానందవృత్తా -) శ్రీసూక్త ప్రథమముక్తహ
 మంత్ర ప్రసాదసిద్ధ్యర్థ జపే వినియోగః - హిరణ్యవర్ణం - అంగు
 స్థాభ్యాంసమః - హరిణీం - తిజానీ - శువర్ణ రజతస్రజాం -
 మధ్యమా - చంద్రాం - అహమికా - హిరణ్మయీం - కసిష్ఠికా
 భ్యాం - లక్ష్మీం - కరతలకర - శమః - ఎవంహృదయాదిస్వాహా -
 భ్యానభేదం ప్రవక్ష్యామి సర్వసౌభాగ్యసిద్ధయే ॥ తాత్పర్యకాంచ
 ససన్నిధాం హరిణీ ప్రత్యైశ్చతుర్భిర్వ జైర్జైర్జై క్షేప్తహిరణ్మయీ
 హృతిఃకుక్షైశ్చాసిత్యహువాం శ్రీః ॥ నానాశక్తి సముద్వలం
 కరణశత్రుత్వాం కిరీటోజ్వలం క్షౌమాబద్ధనితంబ పుంబంసితాం
 సంపదవిందశ్చితాం । పంచపూజా.

ముగ్ధేదే శ్రీసూక్త ప్రథమాముక్త.

ఓమ్॥ హిరణ్యవర్ణాంహరిణీం శువర్ణరజత స్రజామ్
 చంద్రాంహిరణ్మయీంలక్ష్మీంజాత దేవీం మ ఆవహం॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యమ్.

ఓమ్॥ వేదార్థస్యప్రకాశేన తమోహోర్వంశివారయన్ ।

పుమన్దాంశ్చమరోదేయా ద్విద్యాతీర్థమహేశ్వరః॥ *

ప్రథమపరే ప్రథమాయుక్॥ హిరణ్యవర్ణా మిత్యాదికా ।
 హేబాతపదః - బాతప్రజ్ఞ - అశ్వేత్వం॥ హిరణ్యవర్ణాం - హిర
 ణ్యస్యసువర్ణస్యేవ వర్ణాం॥ ద్విర్యస్యాస్తాం । హరిణీం - హరిత
 వర్ణాం, హరిణీ రూపధిరాంవా । శ్రీభృత్వాహరిణీ రూపమర
 ణ్యేసంపచారహ్య, - ఇతిపురాణాత్॥ సువర్ణరజతస్రజాం - సువ
 ర్ణస్యపుష్పాదిసువర్ణాని - ఏవం రజతస్యరజతాని, తేహంస్రజా
 మాలాయస్మాస్తాం - స్రక్సహచర్యాత్పుష్పాదీత్య వగమ్యతే -
 పుష్పసాదృశ్యాత్ పుష్పఫలేత్కాదీనాలుక్ - ఆబంధైవహాలస్తా
 నామ్, ఇత్యాది - యద్వా సువర్ణ రజతవికృతశృంఖలాం॥ సుష్ఠా
 వర్ణోయస్థతత్పువణకం యద్రజితంచ తల్పిష్పస్రజాంతద్వి కృత
 శృంఖలాంవా - చద్రాం - చంద్రేవస్త్రి కాశమానాం । తద్రూ
 పేణా పథితాంవా॥ హిరణ్మయీం - హిరణ్యస్వరూపాం । హిర
 ణ్యవిగ్రహంవా॥ లక్ష్మీం - లక్ష్మణవతీం॥ లక్ష్మీర్ణామలక్ష్మణాదితి నిరూ
 ప్తాత్ । ఏవం రూపాంశ్రియం॥ మే - మహ్యం - మదగ్ధం । ఆ

పహ - అహ్వయః । అగ్నేదేవహూతృత్వా దాహ్వసంతపథస
మితిభావః॥౧॥

హిరణ్యవర్ణామితి ప్రథమాముక్ । హేబాతవేదః - అగ్నే ।
హిరణ్యవర్ణాం - స్వర్ణకాంతిం । హరిణీం - హరితవర్ణాం హరి
ద్రాణాం । శువర్ణరజతస్రజాం - హేమరౌప్యమయకమలమాలాం ।
చంద్రాం - సకలజనాష్టదకారిణీం - హిరణ్యాయాం - హిరణ్య
స్వరూపాం । ఏతాదృశీంలక్ష్మీంషే - మమసర్వాశీష్టసాధనాయ ।
అవహ - ప్రేషయ॥౧॥

శ్రీకంఠ భాష్యమ్.

ఓంహిరణ్యవర్ణామితిసూక్తే నాగ్నింప్రార్థయేత్ - అగ్ని
స్తుప్తాయజమానాయ గ్రియంప్రయచ్ఛసి । అగ్నిస్తురుద్రవిచరుద్రో
వావిషోఽగ్నిః ఇతిశ్రుతేః । రుద్రోహిపురుషః । పురుషోదైరుద్రః
ఇతిశ్రుతేః । తస్యపత్నీభగవత్యమైవలక్ష్మీః । హ్రీశ్చతే లక్ష్మీశ్చ
పత్నీ ఇతిపురుషసూక్తోక్తేః । పురుషోహిమహోదేవశ్శివః - వేదా
హమేతం పురుషంమహంతమితితత్త్రేహోక్తేః । తథాచ అగ్నిస్తురూ
పిణః పరమేశ్వరస్యోపాసనేన తచ్చక్రివిభూతేర్నహలక్ష్మ్యోప్రాప్తి
ర్భరిష్యతీతినిర్ధం । ధనాద్ధిభిరగ్నిరుపాస్య విశ్వరూప్థిభిరీశ్వర ఇ

త్యాదిస్తర్యతే । ఆరోగ్యంభాస్కరాదిచ్చ చ్చియమిచ్చేద్ధతాశ
నాత్ । విశ్వరూపిశ్వరాదిచ్చేద్ధమిచ్చేద్ధనాదానాదిత్ । సూక్తే
ఋచ్చపచ్చదత్ । హిరణ్యవర్ణామిత్రపథమాఋక్ । అస్మార్థః -
హిరణ్యవర్ణాం - హిరణ్యవర్ణరూపాం । జ్ఞానమాత్మనిభాసూక్యే
చప్రేజ్యత్స్విపథధ్వనిః । వర్ణోహిరణ్యవయసి ఘృతంత్యమసిహ
త్వతే ఇతిశ్రీస్తుతావగస్త్యతైః । హిరణ్యవర్ణాం మణిమాపురాం
ఘృతం ప్రసన్నవక్త్రాంఘృకపత్తహస్తాం । విశాలనేత్రీం ప్రణమామి
గౌరీంవహోవిదిం వాచముదీరయంతంఇతి వైమిశ్యతేః । హిరణ్యవర్ణ
సప్తగ్నావా । తత్తస్యగ్నసప్తాభామితి శ్రీపురాణాచ్చ । హరి
ణీం - హరిణీరూపాం । యజ్ఞోగ్నర్పుగరూపేణ భావోన్మపురా
ధ్వనే । దుద్రష్టాస్థప్య తచ్చక్రిం మృగీంజగ్రాహవైష్ణవీం ఇతివై
పదదక్షిణ్యైరాభ్యక్షాతైః । ఆభవాహరిణీం - హరిద్రాధాం హరి
ద్ర చూర్ణ లిప్తత్వాత్వా - హరిణీం పూజయే దుగాఽం హరి
ద్రాచూర్ణనిమిత్తాం ఇతి హరిద్రాగౌరీవ్రతకల్పితైః । సువ
ర్ణ రజతస్రజాం - సువర్ణ మయ్యః రజతమయ్యశ్చ స్రజఃహారా
యస్యాస్తాం చద్రాం - చది ఆహ్లాదనదీప్తాచ, రకిచద్రామితి
టాబంతంరూపం - ఆహ్లాదికాంద్రాశికాంచ । జ్ఞానానందస్వరూ
పిణీమిలియావత్ - చప్రేవిద్యమానా చాంద్రీ చన్ద్రికా చన్ద్రీతి

శ్రీనాథ భాష్యం.

౯

వివక్ష్యతే। పౌర్ణమాస్యాం చంద్రబింబభావత్వా శ్రీలలితాం బి
 తాం ఇతి హయగ్రీవోద్భవః। హిరణ్మయీం - వికారాద్భవమయత్ -
 హిరణ్యోత్పన్నావికృతాం। తత్సప్తవర్ణమభవత్ - ఇతిశ్రుతేః । పవి
 త్రమయీంనా - పవిత్రంవైహిరణ్యం ఇతిశ్రుతేః - మూలప్రకృతే
 ద్వ్యంతః పరిణామ్యుపాదానత్వేనవైహిరణ్య రూపేణ పరిణతేతి
 భావః। హిరణ్యరేతసశ్శంఖోశ్శక్తిఃప్రోక్తా హిరణ్మయీ । ధనా
 క్షిరుపావ్యైషా జాతవేదసీసర్వదా ఇతి కాళికా పురాణ పచ
 నాత్। ప్రాచుర్యారేమయత్। హిరణ్మయీం - హిరణ్యరూపరాం।
 పాచుర్యంచస్య సమానాధికరణ సజాతీయాల్పత్వరూపం స్వ
 ష్యధికరణ విజాతీయాల్పత్వరూపంనా। తేనచ ధనాధికాంభాగ్య
 సమృద్ధాం విత్తపూర్ణామితిభావః । లక్ష్మీం - శోభాసంపత్తిపద్ధా
 రూపాం। శోభాసంపత్తిపద్ధానులక్ష్మీ శ్రీరవికళ్యతే - ఇతికోశో
 త్। యద్వాలక్షణవతీం । లలితాశారదాలక్ష్మీరైతైవ భగవత్ప్ర
 మా। తత్తల్లక్షణసంయుక్తా పురుషార్థప్రదానృణాం ఇతిదేవీ పురా
 ణోక్తేః। తాదృశింత్రయం మమహ్య మావహ ఆకారయేతిజాత
 వేదసమగ్నింప్రాథమేత్॥౧॥

ఓమ్॥ హిరణ్యవర్ణామితి ఋక్సామితి । హిరణ్యం
 విష్ణురాఖ్యాత హస్యవర్ణస్తవైష్ణవీ। లక్ష్మీహిరణ్యవర్ణేతి శ్రుయ

తేనవప్రభృతి శ్రీపురాణాత్ || హరిణీం - హరిణీంతుహరేః వత్సం
 దారి ద్ర్యవరిహరిణీం | ప్రపద్యేహం హరిద్రాణాం హరితాక్షింహిర
 ణ్ణయ్యామితి ఆధ్వజికస్తుతౌ || సువన్త రజతస్రవణం - విశంగ
 భవశాభిశ్చస్ఫిరన్తానమాత్రిధిః | సౌవన్తైకిమలైసికత్వంరాజ
 యైశ్చిర్విధూషితతి మహాలక్ష్మీకోశే || చంద్రాం - చంద్రజిత్
 పృతాకమావాం | చంద్రాంచంద్రసిఖాస్యాం చవలాంచంద్రస్య
 సోదరీంకలయేజ్జతిసుధాద్ధరణే || హిరణ్మయీం - హిరణ్మయాపేజా
 భివ్యక్తైః | హింతారోవజః, రమన్మయీ, తన్మయీం - తన్మయీంతి
 పృచురాం | దంభోశ్చాత్మకవివ్యతేజః పుంజమంజుళం రిపునిగ్రా
 హితాం సావక్ష్మీయితవా || లక్ష్మీం - లక్ష్మీవతం | జ్ఞాపైశ్చైర్వ
 సుఖారోగ్యధనభాన్య జయూదికిం | లక్ష్మీయస్యాస్సముద్రిప్తంసా
 లక్ష్మీతనిగద్యత ఇతినిరుక్తసారోక్తైః || హేబాతవేదః శాస్త్రీయా
 శేభోభగవత్ త్వదీయాం లక్ష్మీంమేమహ్యంఆవహ ఆకంక్షయేతి
 యజ్ఞపురుషంప్రార్థయేత్ | తననారాయణంప్రీతో లక్ష్మీంభక్తాయ
 దాస్యతీతిత్రైవీక్తైః || ౧ ||

మన్త్రీకల్పాణావే.

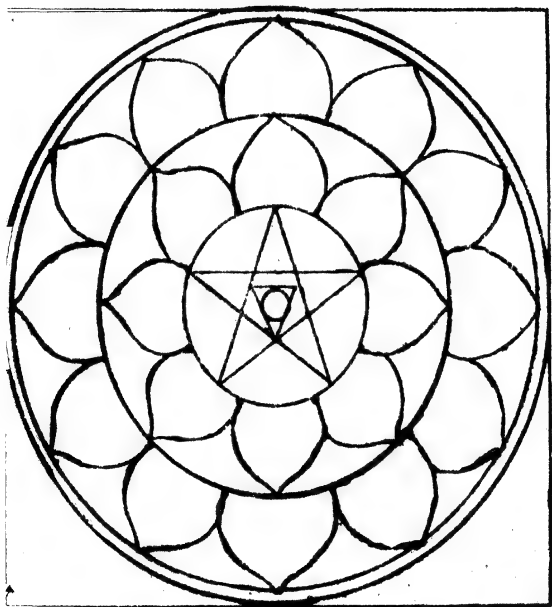
హిరణ్యవన్తామివ్యక్తాం శ్రీసూక్తప్రభూమృచం శ్రీం
 హింక్షీయితివిస్మయ హిరణ్యప్రతిమాంయజేత్ | లక్ష్మీంసంతుజ్య

హరిద్రమాన్దసౌవర్ణవంకజై॥ రాజతైఃపుండరీకైశ్చ పూజయేత్తా
 గ్నువాసినీః ॥ పూర్ణేంద్రాపూర్ణకుంభేనా ధ్యాత్వా నారాయణీం
 పరాం॥ ప్రాప్యక్షమలాంసౌవర్ణీం కమలాశనసంస్థితాం॥ ఋచం
 కుప్రజపేదాద్యాం ప్రత్యహంత్రిసహస్రకం॥ త్రిసంధ్యమేవంలక్ష్యం
 తే క్షీరైరయతతర్పణం॥ సహస్రమాజ్యహూమశ్చ శతత్రాప్తాణ
 శోజనం । గువాసినీనాండశకంసాలం కారమథార్చయేత్ ॥ ఏ
 కాంధేనం సవత్సాంచక్రోత్రియాయ ప్రదాపయేత్ । ఇభ్రమక్షర
 లక్ష్యంతం యోజపేన్నియతవ్రతః । హిరణ్యపూర్ణస్తేజస్వీధనాధ్యో
 థోగభాగ్యవాక్ । జీవచ్ఛిరంశరీరాంతేచంద్ర సాయజ్యమా
 ప్నయేదతి॥

ఇతి ప్రథమద్వివరణసప్తహస్యమాప్తః.

తాత్పర్యము ॥ లోకమునందు గుణము సైసంగునతి
 బంగారు, వెండియను ధనము. అది పుణ్యలిఖ్యముగాన నష్టాన్య
 కమణులచేత అగ్నియుపాగ్నుం డగును. అతని యజ్ఞ నారా
 యణుం దని వైష్ణవులు, రుద్రస్వరూపుం దని శైవులు, దుర్గా
 స్వరూపుం దని శాక్తులు ఈలాగున తద్రత్నమయేమానులు భావించె
 దరు. త్రిమూర్తులయందు గల రమాభారతీ గౌరీ స్వరూపిణి
 యగు పరశక్తి లక్ష్మీ యనదగును. ఆమె బంగారువలె వెలుగు

చుండును. బంగారు వెండి పూలతో పూజింపబడి యుండును, చంద్రునివలె సంతోషము నొసంగుచు భాసిల్లి చంద్ర మండలమున భావింపబడ తగిన చంద్రసోదరి యగును. మరియు భక్తులకు భంగార్థమెవలసి వచ్చునది, ఇట్టి లక్ష్మీని నాకు దయచేయుమని యశ్లేశ్వర స్వరూపుడైన భగవంతుని ప్రార్థించుట శ్రీ సూక్తమున ప్రథమ మద్రాభాము, ఈ మంత్రమును ద్విజాలు గురుముఖంబున నుపదేశము జెంది పఠింపబడెనై నియత వ్రతమున నక్షరమున కొక లక్ష ప్రకారము జపము జేయవలసినది ౩౨ - లక్షల జపము బంగారిపూసల జపమాలతో పద్మాసనమున గూర్చుండి సూర్యాభిముఖముగ జపము చేయవలెను ఒక లక్ష జపము కాగానే ౧౦ వేల క్షీరతర్పణము, ౧౦౦౦ - ఆజ్య హోమములు, ౧౦౦ బ్రాహ్మణులకు సంతర్పణ, ౧౦ - ముల్లైదలకు ఆలంకార పూజ, ౧ - గోదానము జేయవలసినది - దినమునకు యాదు సంధ్యలలో, ౩ వేల జప్తప్రకారం ౩౪ - దినములకు ౧ - లక్ష జప మగుచున్నది. రెండు దినములు హోమ తర్పణాది శాంతి, ఈలాగున ౩౬ - దినములకు ౧ - లక్ష ప్రకారం ౩౨ - లక్షలకు సుమారు ౩౪ - సంవత్సరమునకు ఈ జపము పూర్ణమగుచున్నది. నియమముతో నవిచ్ఛిన్నముగ

జపంపవలయు, తక్కువ పక్షము ౭ - వేల రూపాయలు నెలపు
కావలసినది - వేశ కాలక్రియా కర్తృద్రవ్య కుద్ధి కలిగియుండ
వలసినది - శక్తుడైనపట్టి తానే చేయవలెను - అశక్తుడు బ్రాహ్మణ
ద్వారా చేయింపవచ్చును, లక్షీ ప్రసాదము వలన భన భాన్య
భోగభాగ్య సంపదగలిగి వర్ధిల్లును. తుదకు చంద్రలోక ప్రాప్తి
యగును. అనుప పన్నుడు శక్తికొలది చేసిన సంతకు తెగిన ఫల
మగునని॥శ్రీరస్తు॥

యంత్రోద్ధారము.

అకోగం పుచకోగంచ తథాప్టారమతఃపరం - అదిత్య
పద్మంభూబింబ మెంచక్రంసమావిభేత్ - బిందోశ్రీ బీజమా
లిఖ్య భూబింబాంతంమనులిభేత్ - శాతకుంభమయేపత్రే లిఖి
త్వా యంత్రముత్రమం - కంతనబాహుమూలెన శిరసాధార
యత్సుధీః.

పుత్రపౌత్రాదిభిస్సార్థ మైశ్వర్యమతులంభవేత్ - భాన్యం
భనంతథాక్షేత్రం రాజ్యంపుత్రంచబంధవం - స్త్రీయం మైత్రం
తథాసర్వం లభతేయంత్రధృత్పూమాక - కృతహ్నునాం తథాహ్ను
నాం దుష్కర్తనిరతాత్మనాం - శుశ్శీలానామశాంతానాం లక్షీ

పృథ్వీధరాచార్యభాష్యే.

చతురంగ బలోపేతాం ధనధాన్యసఖైశ్వరీం - ఆశ్వా
రూఢామహంవందే రాజ్యలక్ష్మీం శిరస్థాయీం -
మహాలక్ష్మీరత్నకోశే.

అపంధ్యాత్వా జపేత్సంత్రం లక్షమాత్రమతందితః
శ్రీసూక్తే ద్విలీయాముక్.

ఓం॥ తాంమతివహజాతవేదో లక్ష్మీమనపగామినీం ।

యస్యాంహిరణ్యంవిదేయం గామశ్వంపురుషానహం॥౨॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యం.

హేజాతవేదః - అశ్నే । త్వం । ఆనపగామినీం - అపగ
మనరహితాం, ఆనపాయినీమిత్యర్థః । తాం - వక్ష్యమాణాం ।
లక్ష్మీ । మే - మహ్యం । ఆవహ - ఆహ్వాయ । యస్యాం - శ్రీదేవ్యా
మామూలాయాంసత్యాం । హిరణ్యం - గుణణం । గాం -
ధేనుం । అశ్వం - వాజినం । పురుషా - పుత్రమిత్రదాసభూ
తా । అహం । విదేయం - ప్రాప్నుయాం॥౨॥

పృథ్వీధరాచార్యభాష్యం.

హేజాతవేదః - క్రాతాశ్నే । యస్యాంలక్ష్మ్యామాగతాయాం
సత్యాం । అహం । పురుషా - పుత్రాదీ । గాం - పశూ ।

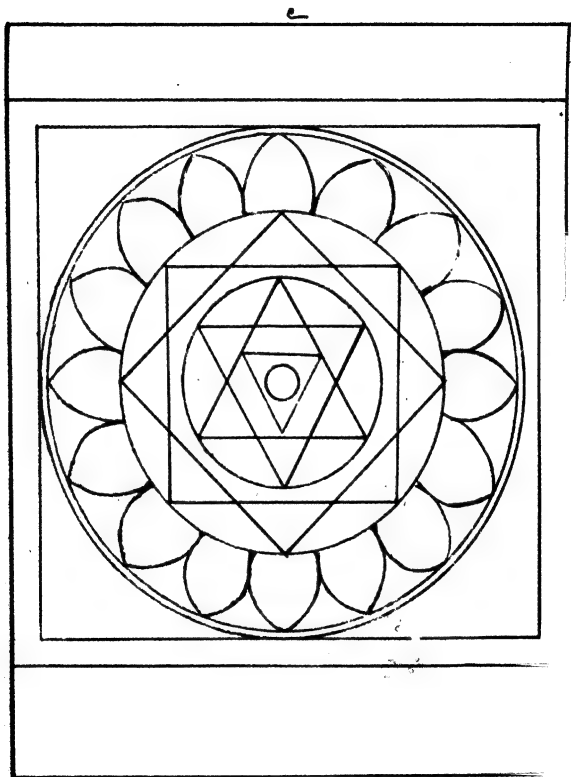
ఆశ్వం - తురగాదివాహనవిశేషం । హిరణ్యం - కవకాదివస్త్రా
ని । విద్వేయం - లభేయం । తాం । అనపగామినీం - కదాచిదపి
మాంత్వక్త్వా అన్యత్రగంతుమనుజ్యుక్తాం మదేకాశ్రయనిష్ఠాం ల
క్ష్మీం । మే - మదగ్ధం - ఆవహ - ప్రేషయ॥౨॥

చిద్విలాసవివృత్తిః.

తాం - హిరణ్యవణికత్వాది లక్షణోపేతాం - అనపగామి
నీం - విష్ణోరసపాయినీంలక్ష్మీం - రాఘవత్వేభవత్ప్రతా రుక్మిణీ
కృష్ణజన్మని । అన్యేష్యప్యవతారేషు విష్ణోరేవానపాయినీతి పరా
శరపురాణాత్ । ఆవహేతి జాతవేదసంప్రాప్తయేత్ । అగతా
యాంచతస్యాం కింతేఫలమితిచేదుచ్యతే । యస్యామితి । యస్యా
మాగతాయాం హిరణ్యంగామశ్వం పురుషాంశ్చాహంవిద్వేయం ।
గావస్తథావాస్తీ హిరణ్యమశ్వానితి రాజలక్ష్మీచ్ఛాదయోక్తేః ।
శ్రీమిత్యాదిబీజత్రయేణస్యాసః । ధ్యానం॥ చతురంగ బలోపేతాం
ధనభాగ్యసుఖేష్వరీం । అశ్వరూథామహంపదే రాజలక్ష్మీం హిర
ణ్మయీం । ఇతి ॥౨॥

మంత్రకల్పాణవే.

ఋచంద్వితీయాం శ్రీసూక్తే ప్రతిసాయం సహస్రకం ।

(౨)

శ్రీసూక్త భాష్యం.

౧౭

ప్రజపేన్నియతాహరణి ప్రత్యక్షరసహస్రకం॥ త్రయస్త్రింశద్వినే
 రాత్రాస్వక్ష్మీలక్ష్మీప్రసేదతి । శాన్తికర్తాదికంసర్వం ప్రాగుక్త
 జకుపావరేత్॥ అవిఘ్నోనజపస్సి ధ్యేద్యదిలక్ష్మీప్రసాదతః । అన
 హయాంధ్రియంయూతి హిరణ్యంగోసరాదితాః॥ అనహయా
 భవేల్లక్ష్మీప్రస్థజన్మనినాన్యథేతి॥౨॥ ఇతి ద్వివీయర్వివరణం॥౨౦॥

తా॥ ఓ యజ్ఞేశ్వరుడా - యేలక్ష్మీ నావద్దికి వచ్చినా నేను
 భనమును, పశువులను, వాహనములను, నేవకులను, పుత్రాదులను,
 జేంది గుళించెదనూ అట్టి లక్ష్మీని నాకు దయజేయు మని
 ప్రార్థించుట॥ ఈ మంత్రమును నిత్యము సాయంకాలమున
 ౧౦౦౦ - తడవులు జపించినా ౩౩ - వ దినమున రాత్రీ లక్ష్మీ
 దేవి స్వప్నమున ప్రత్యక్షమై వరమిచ్చును - శాంతి క్రమము జప
 విధి మొదలైనవి మంత్ర శాస్త్రమున చెప్పబడియున్న యది.
 ౩౩ - దినములు నిర్విఘ్నముగ జపము సిద్ధించితే భాగ్యము
 గలుగును ॥౨॥

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

బిందు శ్రీకోణపట్కణం వసుకోణం కలాదళం - భూ
 కోణం బలిభైరవం బిందావే కాష్ఠరంగితే - కలాదళాంతమే

కైకం మూలవర్ణాణాం లిఖ్యన్తుః - భూకోనమాతృకాంవేష్య లక్ష్మీ
వీజేనసంయుతం.

ఉపరాగేనమారభ్య ఆధారేసోమసూర్యయోః తదాజపే
దాగ్రహణం మహాలక్ష్మీమనుస్తరణ - సర్వసౌభాగ్యదం యంత్రం
కామమూలేగతేభవా - భారయేత్తు మహాలక్ష్మీ వ్రతైరీవవసతి
భువం - సవత్రుకోశవిక్రీణం సస్యవృత్తైరలంకృతం । మహిమ
కంటకాంధ్రాభ్య సత్వైశ్చర్యసమశ్నుత.

శ్రీసూక్త తృతీయాముక్.

అస్మశ్రీశ్రీసూక్త తృతీయాముజ్జహమంత్రస్య - ఆనంద
ముషిః - అనుష్టుప్భంబః - శ్రీలక్ష్మీ దైవతా ఉకారోబీజం -
తకారశ్చక్రైః - శ్రీంకీలకం - సర్వసౌభాగ్యదాయినీ మహాలక్ష్మీ
తేవతాప్రసాదశిష్యదై జవేదనియోగః - అశ్వపూర్వాం - అంగు-
రభమధ్యాం - అర్జునీ - హస్తీవాదప్రబోధినీం - మధ్యమా - శ్రియం
దేవీం - ఆనామికా - ఉపహ్మయ - కిన్ది - శ్రీధృదేవీభావా-
తాం - కిరతలక - ఎదం బృదియూదిన్యాసః ॥ ధ్యానం ॥ తపి
వృద్ధాపూర్ణాం శశివనత్రాటంకయుగళాం వరప్తైరాభీరాం కిర

శ్రీసూక్త భాష్యం.

౧౯

రితపత్నాంద్వినయవాం । లసద్గ్రీవాం యోమాంకుకవిశద వాఫీ
రసిజాం శబామిత్యాం దేవీం ప్రణతజన సాభాగ్య జననీం -
ంచపూజా

మంత్రిః.

ఓం॥ అశ్వపూర్వాంరథమధ్యాంహస్తినాదప్రబోధినీం ।
శ్రియం దేవీముపహ్వయైశ్రీగ్తాదేవీజాషతాం॥ ౩॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యమ్.

అశ్వపూర్వాం - ఆశ్వాః పూర్వేపురోగాః స్యాన్తాం । రథ
మధ్యాం - రథాః మధ్యే స్యాన్తాం । హస్తినాదప్రబోధినీం -
హస్తినాంనాదేన బుద్ధిమతేనప్రబోధినీం ప్రకీర్తనార్థాపికాం ।
దేవీం - దేవినీకీలాం, ద్యౌఃపతింనాంవా । శ్రియం - శ్రేయశ్శీయాం
సేవారూపాం । ఉపహ్వయై - సమీపంప్రత్యాప్తయై । ఏతావ్యక్తి
దేవీః - దేవీకృపిః । జా - జూష । జాషతాం - సేవతామ్॥ ౩॥

పృథ్వీధరాచార్యభాష్యం.

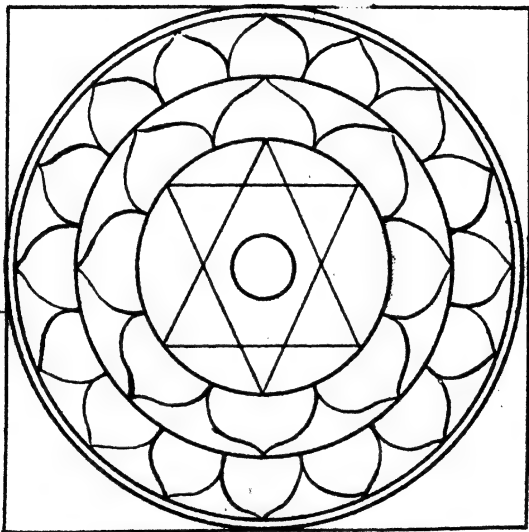
యస్యాస్మేనారూపాయా ఆశ్వాఃపురోగామిన స్తామశ్వ
పూర్వాం । రథావనమధ్యే స్యాన్తాం రథమధ్యాం । ఆగమన

కాలే గజధ్వజీనాంజ్ఞావయిత్రం హస్తినాదప్రబోధనం । దేవీం -
 క్రిడాదిలక్షణశీలాం । క్రియం - లక్ష్మీం । అహం । ఉపహ్వయే -
 మత్సమీపమూగశ్చ త్యాహ్వయే । అహూతాచమయాశ్రీదేశవీః ।
 దేవీవచనవ్యత్యయశ్చందసః । మా-మాంజుషతాం-సేవతాం ।

మంత్రకల్పాణవే.

శ్రీసూక్తేతుత్పతీయర్చః శ్రీబీజేనసమాయుతం । న్యాసంకృ
 త్వాజపేన్నిత్యం ప్రాతగ్నిపాతస్సహస్రకం ॥ ఆహ్వాదశాద్భాస్విధి
 సాన్య దన్యద్ధర్మావిధానవత్ । మంత్రసిద్ధౌభవేద్రాజా శత్రూ
 జిత్యాంభేచ్ఛ్రియం ॥ ౩ ॥

తా॥ సేనయందు గుఱ్ఱములు ముందు వెడలుచున్నవి రథ
 ములు నడుమ నడుచుచుండును, ఏనుగులధ్వని తెలియవచ్చుచుం
 దును, అట్టి సేనా స్వరూపమైన రాజలక్ష్మిని పిలుచుచున్నాను.
 ఆమెవచ్చి నన్ను పొందని, ఇట్టి యగ్రముగల ఈ మంత్రమును
 ప్రతి దినంబున ప్రాతః కాలమునందు ౧౦౦౦ - ఆవతుల
 ప్రకారం ౧౨ - సంవత్సరములు జపింప పలనీసది. హీంకార
 ముతోచేరిన బీజన్యాసము తగును. మంత్రానుష్ఠాన జప సిద్ధి
 గల క్రమమంతయు దుర్గాకల్పంబున జెప్పబడ్డది, ఈ మంత్ర
 సిద్ధుడు రాజ్యముసేలును ॥ ౩ ॥

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

పట్కంఠరూపాగ్నితపస్వినితపఃకం కలః
దశంతతః పశ్చాద్భూగ్భూపాం తద్భూగ్భూపేత్ - బింద్యారభ్యుదయః
పత్రే హ్యగ్నితక్రమతోమయం - సంభూర్ణకమలాబీజై ర్భూగ్భూ
హమాత్యకామపి - సమృద్ధిబిల్వఫలకై ర్భిక్ష్యాంయంత్ర ముద్ధీ
మం - సమారాధ్య మహాలక్ష్మీం సర్వావరణసంయుతాం - శ్రీ
సూక్తేవార్యయజ్ఞీష్ఠం లక్ష్మీపుష్పణయోజయేత్ - సుజ్ఞానం
పూజనాత్తత సర్వభాగ్యమవాప్నుయేత్ - ఎతద్వంద్యం యస్య
గోపాపూజితం యత్రవర్తతే - తత్రసర్వసమృద్ధిస్యా న్నాత్రకా
ర్యావిచారణా - ఎతాలక్ష్మీం జపేద్విర్వాకా పురశ్చరణ దూ
రతః - కర్పూరైశ్చమవార్తయేత్ సంద్రైఃకుంభమైరపి - చుండా
రతైఃకైరతైః సుర్పదాసేవ్యతేవరః -

శ్రీసూక్తే చతుర్థీ ఋక్.

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే.

అస్యశ్రీశ్రీసూక్త చతుర్థకాఋక్ మహామంత్రస్య ఆనం
వముషః - బృహతీభంజః - శ్రీలక్ష్మీర్దైవతా - కాం - దీపం

శ్రీమాక్ష భాష్యం.

హింశశ్చైతం - శ్రీంకీలకం - శ్రీలక్ష్మీదేవతా ప్రసాద
 జనేవివిదూగః - కాంసోత్పితాం - అంగు - హిరణ్య
 రాం - తద్దనీ - ఆద్రాంజ్వలంతం - మధ్యమాత్మప్రాం త
 తం - అనామికాభ్యాంస - పద్మేష్ఠితాం పద్మవల్లం - క
 భ్యాం - తామిహేవాపహ్వాయేశ్రియం - కరతలకర - ఎ
 యాదన్యాసః || భావం || యాసాపత్తానస్తా విపుల
 పద్మప్రతాయత క్షీ గంధీరావర్తనాభి నభకమితా శుభ
 త్తరీయా - లక్ష్మీ ప్రియైర్జతేంద్రై ర్మణిగణభిచిత్రేస్సాపితా
 మమంభైర్హియంసా పద్మహస్తామమనసమిగ్నహ సర్వః
 యుక్తా -

ఓం॥ కాంసోత్పితాం హిరణ్యప్రాకారా
 మాద్రాంజ్వలంతం । తృప్తాంతర్వ
 యంతం పద్మేష్ఠితాంపద్మవల్లాం
 తామిహేవాపహ్వాయేశ్రియం॥ర॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యం.

కాం - వాఙ్మనసోర గోచరాం, జర్మిరూప స్వర
 త్యధః । బ్రహ్మరూపాంవా । కోహితేనామప్రకాపతే - ఇ

తరాత్ : కఇతి బ్రహ్మణోనామ, ఇతిపురాణాచ్చ । సోల్నితాం -
 ఆ - ఈషత్ ఉత్ - ఉద్ధతం, యత్ - ప్రితం హసః తేనసహ
 తాం । ఉపాంత్యరాజశ్చాందసః । హిరణ్యరాకారాం - హిర
 ణ్యస్వరాకారోవర్ణః ప్రకృత్య ఆకృతిర్వాయస్యాస్తాం । ఆద్రాం
 క్షిన్నాం । క్షీరోదధీ రుత్సన్నత్వాత్ । ఆద్రా) నక్షత్రోత్ప
 న్నాం ; రుద్రయాపాంవా । రుద్రశబ్దోత్రమూర్ధ స్మస్వరాదిః । ఆ
 ద్రాయారుద్రః ప్రథమాన పితృత్యాదౌ తథాదశకానాత్ । ఆస్మ
 కామయితం । జ్వలంతం - ప్రకాశయానాం । తృప్తాం - పూర్ణ
 కామాం । అపిచ । తర్పయంతం - భక్తాణా మమోరత్తైరితి
 శేషః । పక్షేష్ఠితాం - సమలేఅపీవాం । పద్మవర్ణాం - కమలవచ్ఛా
 యవ్యం । తాం - ప్రసిద్ధాం । క్షయం ఉపహ్వయే - అహ్వయే॥౪॥

పృథ్వీధరాచార్యభాష్యం.

సోల్నితాం - ఉత్క్రొష్టప్రితేనసహితాం । హిరణ్యరా
 కాం - సువర్ణావరణాం । ఆద్రాం - శీతలగుణాం । జ్వలంతం -
 జ్యోతిస్స్వయాపాం । తృప్తాం - భక్తిపూజాదిభి రితియావత్ ।
 తర్పయంతం - వరప్రసాదాను గ్రహవిశేషైః స్వభక్తానాం వాం
 ఛాపూర్తికారిణీం । పద్మవర్ణాం కమలవద్భాసమానాం । పక్షేష్ఠ
 తాం - పక్షాన్వితాం । తాం వాణీం వాక్యరూపాం - తాం -

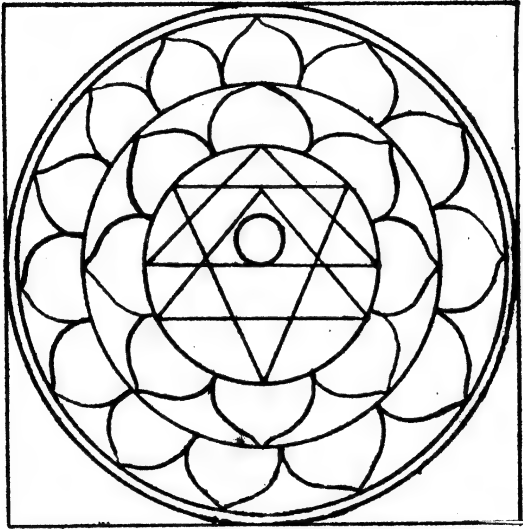
శ్రియం । ఇహ - మత్సమీపంప్రతి । ఉపహ్వయే - అవాహనం
కరోమిత్సన్ధః॥౪॥

సూక్తాగ్రరత్నాకరే - అనుష్టానప్రకరణే.

ఋచం చతుర్థంశ్రీసూక్తే ప్రజపేదప్యలక్షకం । సహస్రం
ప్రత్యహంజప్వతి సాహస్రంభగోద్ధినే ॥ రాకాయాం ఋచ
సాహస్రం క్షీరాహరోజితేంద్రియః ॥ పలాశసమిథా హేమామో
పయసాగోఘృతేనచ॥ తర్పణాశీతిసాహస్రం హేమామశ్వాప్త సహ
స్రికః ॥ బ్రాహ్మకాప్తశతీపూజ్యా శ్రీవాగ్నీ జయుతంవ్యసేత్ ।
సంపత్సారస్వతప్రాప్తి ర్భవిష్యతినసంశయః ॥ అపంచతురుపం
సీద్ధి నాత్రకార్యావిచారణి॥ శ్రీం విమితసప్లవన్యాసః ॥
ఘృతసం॥ వరదాభయ శుకపుస్తక కరకలితాం కమలమధ్యగాం
కిలయే । కమలాంసప్తిత వచనాంకనకావరణ స్థితాంకాంచిత ॥
ఇతి ॥౪॥ ఇతి చతుర్థమంత్రవివరణ సప్రహః॥

తా॥ బంగారి కోటయందు చిరునల్పు వెలంగి చల్లదన
ముచే తృప్తిజెంది భక్తులకు కామితముల మొసంగుచు కమల
కోమల విమలగాత్రయై కమలమున నివసించి వెలుంగుచున్న సర
స్వతీరూపిణి యగు మహాలక్ష్మిని నావద్దికి విలిపెదనను యర్థము
గల ఈ మంత్రమును నిత్యము వెయ్యేసే వంతునను శుక్రచారం

४

బున 3 వేలు పున్నకుయందు ౫ వేలు ఈలాగున జితేంద్రి
యుడై పాలు ద్రావుచు ౮ లక్షలు జపము జేయవలసినది - ౮౦
వేలు క్షీర తర్పణము - మోడుగ సమిధలతో అపు నైయ్యచేత
౮ వేలు మోనుం - ౮౦౦ బ్రాహ్మణ భోజనము - సంపత్సార
స్వత బీజములతో న్యాసము. ఇట్లావర్చన లక్ష్మీ ప్రసాదము
౫౦% ౫ తలలవరకు విద్యా ధనసంపత్తి గలుగును॥౪॥౬౦

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

పూర్ణేందుం పూర్వచూలిఖ్య తద్బహిర్వహ్నిమండలం- అష్ట
కోణం వసుదళం త్రయోదశదళంతతః - ధూళింజన సమాయు
క్తం మనుంత్రత్రయూర్ధ్వే - స్వర్ణవారాజతేతామై ధూజః-
పత్రైవిలిఖ్యతు - ఎతచ్చక్రంతుబద్ధీయా ద్వంధ్యానాంబముపుత్ర
దం - సర్వైశ్వర్యకరందివ్యం సర్వపాపప్రణాశనం - గ్రహకోపప్ర
శమనం కృత్యోపద్రవనాశనం -

శ్రీసూక్త పంచమీముక్.

శ్రీవిద్యావిలాసే.

శ్రీ - అష్టశ్రీశ్రీసూక్త ప్రశమవర్గ పంచమముక్త మహా
మంత్రస్య - ఆనందముః - త్రిపుష్కంధః - సర్వైశ్వర్య త్ర

తాయినీ శ్రీమహాలక్ష్మీదేవతా - చం - బీజం - గంశక్తి - శ్రీ
 కలకం - సర్వదారిద్ర్యనాశినీ శ్రీమహాలక్ష్మీ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే
 వినియోగః - ఓంప్రసాదం ప్రదాం ప్రభాసాం - అంగు - ఓం ప్ర
 యశసాజ్వలంతీం - తద్దనీ - ఓంప్రసాదం శ్రీయంత్రోకే దేవజ
 ముదాతాం - మధ్యమా - ఓంహ్రోతాం పద్మినీమీం శ
 మహాంప్రపద్యే - అనామికా - ఓంప్రసాదం అలక్ష్మీరైశ్యతా
 తివిష్టికా - ఓంప్రసాద్యాం వృత - కరతలక - ఎవంవృదయ
 వ్యాసః ॥ ధ్యానం ॥ తేజోమండల మధ్యగాంధ్వినయనాం దివ
 జరాలంకృతాం దేవీం పర్వవరాభయాం కరతలై శ్చింతావ
 లిక్రీతీం - నానాచివ్య విభూషణాం చ భజతాం పౌర్ణాశ్య
 హరిదీం నానాభిష్ట వరప్రదాననిరతాం వందెపరాం దేవితాం

మంత్రః.

ఓమ్॥ చంద్రాగ్రప్రభాసాం యశసాజ్వలంతీం
 శ్రీయంత్రోకే దేవజష్టాముదారాం ।
 తాంపద్మినీమీం శరణమహాంప్రపద్యే
 లక్ష్మీరైశ్యతాంత్యాంవృతే॥

శ్రీవిద్యారణ్య భాష్యం.

అగ్రాహంశబ్దప్రక్షేపః ప్రామాదికః - చట్టాగ్రిం చప్రతివ
 త్ప్రకాశమానాం । ప్రకాశాం - ప్రకృష్టాః కాంతిర్యస్యా
 స్తాం । ఆబంతేత్యావ । యశసా - కిర్త్యా । జ్వలంతీం - ప్రకాశ
 మానాం । దేవజుష్టాం - తేనైర్విద్యా త్వస్యేవిశాం ప్రీతాంవా
 ఉదారాం - ప్రఖ్యాంవా । పద్మినీం - పద్మ లతాయాపాం పద్మా
 కారాంవా । ఈమితివిసాత అనర్థకః । మితాక్షరత్వనర్థకః కీ
 మిమిమితి యాస్కవచనాత్ । ఈకాశవాచ్యాంవా । తాం -
 శ్రియం । లోకే - ఇహలోకే - శరణం - రక్షిత్రీం । ప్రపద్యే
 పృపన్నోష్టి । అహమితిశబ్దః - అతః హేళిః । మే - మమ ।
 అలక్ష్మీః - అళిః । నశ్యతాం - నాశంప్రాప్నోతు । త్వాంవృణే -
 శరణశ్యేనకుర్వే॥ ఇతి ప్రథమవర్గః॥

పృథ్వీధరాచార్య భాష్యం.

చంద్రాం - సంహృషకారినీం । ప్రకాశాం - ప్రకర్షణ
 భాష్యతీం । లోకే - లోకేమచతుర్దశసు । యశసాజ్వలంతీం -
 విశ్వర్యసంపదా దార్యాదిప్రయుక్త కిర్త్యాప్రకాశమానాం । అత
 ఏవదేవజుష్టాం - ఇంద్రాదిసేవితాం । ఉదారాం - విస్తారాం

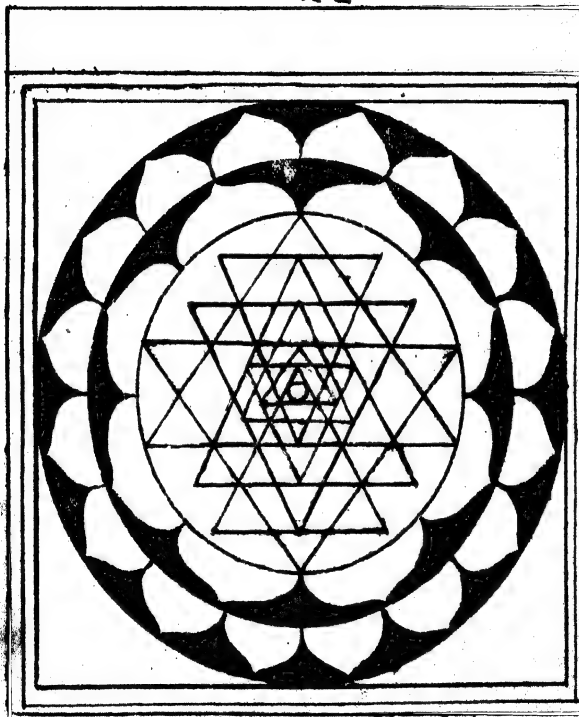
ద్రియం దగుచు నిత్యము వెట్టేసి వంతున నూట నలుబ
నాలుగు ఐనములు జపించవలసినది. వట్టి అన్నమే భోజనము
విరజాదీక్ష చేసుకొని తిలాజ్య హేమామమలను జేయవలయున
జప సంఖ్యయందు పది పార్శ్వలో నైక పాలు కన్నూర గంధ
దళ తర్పణము తద్దశాంశము హేమామము. అందరు ముత్రై
లను పూజింపవలసినది. అన్ని గోవులకు కశపుమేత బెట్టవల
యును. అన్ని కమలములలో లక్ష్మీని పూజింపవలసినది.
క్షోణర్చన నీపుణ్య బలముచేత దేవీప్రసాదము గలిగి భూమి
యందు దాగియుండు నిధి నిక్షేపములు దొరుకును - శత్రువులను
జయించును - రాజపూజ్యత గలుగును. పగలు జపించినవారికి
సూర్యలోక ప్రాప్తి రాత్రి జపించినవారికి చంద్రలోక ప్రాప్తి
యనునది॥

బట్లు ప్రథమము ముగిసెను.

యథాశక్తి ధారః.

వింశత్యక్తిం తతఃపశ్యత్తుస్సుకోఽంతఃపరం - దళ
భద్రవ్యయంపశ్యత్తుస్సుకోఽంతఃపరం - అష్టపత్రం కలా
పత్రం భూపురత్రయశోభితం ఎంబిభిర్వా శ్రీచక్రం సర్వ
సేధ్యకారణం - ఎనాంలక్షణం జపద్విద్వాన్ పురశ్చరణ మార్గ

५-८

తః - పశ్చాద్యంతరి సమావిఖ్య చిందావేకాక్షరంస్యవత్ - త్రి
కోణంతుసహారభ్య మస్వత్రాంతంమనులిఖేత్ - ధూగృహ మా
త్మకాంలక్ష్మీం సమావిఖ్యవిభానతః - అనైసచక్రరాజేన సర్వ
కార్యాణిసాధయేత్

ఇతి ప్రథమచర్మః.

శ్రీసూక్తే పద్మీయిక్.

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే.

అస్యశ్రీ శ్రీసూక్త ఆచార్యవల్లభి పద్మముద్భవమంత్ర
స్య - ఆనందముపి - త్రిపుటాచందః - శ్రీమహాలక్ష్మీ దైవతా
అంబీజం । శ్రీంశక్తిః - హ్రీంకీలకం - సర్వార్థసిద్ధయ మహాలక్ష్మీ
ప్రసాదసిద్ధ్యథా జపేవినియోగః - పడంగమాచరెద్ధీమాన్ మంత్ర
మట్కవిభాగతః - ధ్యానం - శ్రీమత్సంకటపమధ్య చక్రవిలసత్తా
త్మాం ససంస్థస్యమదేవీం దక్షిణవక్షసి ప్రణయినీం పద్మీరౌతి
శ్రీహీం - కోటిరాంగదహార నూపురలసత్పాటంక వాసామణిం
కస్తూరీతిలకాంచినాం శశిముఖీంవందే పరంబేవతాం - ఉద్య
దాదిత్యసంకాశాం విల్వకాననమధ్యగాం - తనుమధ్యాతి క్రియం
ధ్యాదృదలక్ష్మీపరిహరిణీం -

మంత్రః.

ఓం॥ అదిత్యవర్ణే తపసోధిజాతో వనస్పతిస్తవ
 వృక్షోఽథబిల్వః । తస్యఫలాని తపసాను
 వంతు మాయాన్తరాయాశ్చపాహ్య అల
 క్షీః॥౬॥ ఇతిద్వితీయవర్గై ప్రథమ ఋక్॥౧॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యం.

వృక్షోఽథేత్యథవంతుపి కామశతాత్ । అదిత్యవర్ణై - అ
 దిత్యస్య సూర్యస్యవర్ణ ఇవవర్ణోయస్యాత్ స్యాస్సంబోధనం ।
 హేళిః - తవ - తపసః - నియమాద్ధైతోః । వనస్పతిః - అశ
 బ్ధ్యుఃఫలవంతోయేతే వనస్పతయః స్మృతాఇతిమానవాన్ । బిల్వః -
 బిల్వనామకః । వృక్షః - ద్రుమః । అధిజాతః - ప్రాజరూతః
 త్వత్కరాదితేజః । బిల్వలక్ష్మ్యఃకర ఇవదితివామస పురాణే
 కాత్యాయనవచనాత్ । అథ - ఆనంతరం । తస్యబిల్వస్య
 ఫలాని - పక్ష్యఫలాటుకాని । తపసా - త్వదనుగ్రహేణైత్యర్థః
 అంతరా - అంతరింద్రియసంబద్ధినీ । మాయా - అజ్ఞానతత్క
 ర్యాచిచ్ఛ । కామః - బహిరింద్రియ సంబంధిన్యః । యాస్తాః

అలక్ష్మీః - అగ్నియం । నుదంతు - ఆపనుదంతు నివారయం
త్వత్కథః॥౬॥

పుణ్యధరుభాష్యం.

అథేత్యనంతరాథః । హేఅదిత్యవర్ణే - సూర్య సమాన
కాంతే । తపసఃతపశ్చర్యాథః । వనస్పతిః - యోబిల్వవృక్షః
తపనివాసయోగ్యః । అధిజాతః - ఉత్పన్నః । బిల్వాటవ్యాంమహా
లక్ష్మీరుపాస్తైబిల్వనాయకమితి భాగవపురాణాత్ * తస్యత్వ
త్కరజాతస్య బిల్వవృక్షస్య “ తనుమధ్యా స్వహస్తాథం బిల్వ
మృంసముపాశ్రితే,, తథాగవతస్త్రోత్తైశ్చ॥ ప్రసూనాదీని ఫలా
ని-మా- మాంప్రతి । అన్తరాః - అన్తరగతాః । అలక్ష్మీః - యాపా
హ్యశ్చఅలక్ష్మ్యః । తవతపసాకరణేన । మదాశ్రితాన్తరగతా ఇ
హ్యలక్ష్మీ రూపమగవతీస్సర్వాః నుదన్విత్యాశయః॥

సారస్వతసిద్ధాంతం.

అదిత్యవర్ణే - తరుణాకావ దరుణవర్ణే అరుణాంతు
జా తరంగిరాక్షమితి బాలరూపమత్రసూచితంభవతి । వనస్య
త్వల్పవృక్షః తవతపసాధిజాతః । నీవాతటినితతే బిల్వర

గ్యంత్యతపసే జారమితథావః । తనుమధ్యాపురాచాలా నీవారః
ముహూర్తా । చిల్వారణ్యతపశ్చక్రే లక్ష్మీలోక హితార్థినః
ఇతి కాలికాపురాణ వచనాత్ । తస్యబిల్వస్య । ఫలానిత్యత్తః
సాసశక్తికాని । మా - మయిస్థితాః । ఆస్తరాః - హృద్గతాజ్ఞా
పాపాదిరూపిణ్యః । బాహ్యః - దారిద్ర్యాదిరూపిణ్యః । యా
చక్రతయఃతాః ఆలక్ష్మీః । నుదన్తు - నిరాసయన్తు । బిల్వనా
ప్రియాయాస్తు నారాయణ్యాస్తపోబలాత్ । చిల్వారణ్యం ఫలత్క
ద్యులో కాలక్ష్మీనిపుత్రయ ఇతి బ్రహ్మాండపురాణ వచనాత్ । తస్
త్యబిల్వఫలస్మా నాశనాదికమలక్ష్మీపరిహారకంధవత్వితథావః ॥ ౬॥

సాభాగ్యసంజీవనం.

ద్వితీయవర్గే ప్రథమాపృచంజపే త్ప్రీతాచిచాలా తనువార
గ్రాః । యస్యాస్తపోయాగబలేన బిల్వఫలాన్యలక్ష్మీంశమయ
నిన్మాణం ॥ తనుమధ్యామహాలక్ష్మీం చాలా త్రిపురసుందరిం
తిబిల్వవత్ప్రీతసంపూజ్య సహస్రంప్రజప్తేదృచం ॥ త్రిష్టుప్తాచ
క్షరాయస్తాచ్చి వలక్తజపంచరేత్ । బిల్వస్యహవిషామూమ ల
జ్యమూమశ్చశస్యతే ॥ ఐశ్వర్యేణార్చయేద్దేవీం బిల్వవత్ప్రీతా
ద్రయా । రుద్రలక్ష్మవదీవేశ్వ నీరాజనవిధించరేత్ ॥ చక్వబిల్వ

చలాహార స్వతంత్రవియతవ్రతః । శాంతిశ్చత్వావిభానేన జగ
 తంబాప్రసాదతః ॥ అలక్ష్మీంపరిభూయాత్ మహాలక్ష్మీంస్థిరాం లభే
 దిత్ ॥ ఐక్ష్మీంసాః ఐంద్రీంద్రీం ఇతి వీజషట్కేన అనులూను
 విభూను పరివర్తితేనమత్రింశశ్శాసాః॥ ధ్యానం॥ ఉద్యదాదిన్య
 సంతాశాం బిల్వకాననమధ్యగాం । తనుమధ్యాం త్రియంధ్యామై
 వలక్ష్మీపరిహరిణీరీ ॥ ఇతి॥ అస్యమంత్రస్యవిధివదెకా దశలక్ష
 జపాత్ సారస్వతసిద్ధిః ॥ చతుశ్చత్వారింశజ్జపజపాస్తపాదైశ్చ
 ర్భ్య భోగధాగ్యాభివృద్ధిః । తావత్పారాయణమాత్రేణాపి సభక్తి
 కేనతదుచితఫలసిద్ధిరితితత్త్వం । మంచదశాక్షర్యాం పస్తోహకారః
 పశ్యేమిమామృచలక్షయతి । పస్త్యఃగాయత్ర్యాః ప్రణవాద్ధాభి
 వ్యంజకత్వేన హర్దాజ్ఞాననివృత్తిద్వారా ముక్షదాయకత్వంచ
 సిద్ధమితిఫలితం॥౬॥

తాత్పర్యము.

బాలాచక్రం చోల అనురక్తంబై బిల్వారణ్యంబు
 నక తనుమధ్యా భగవతి బాలామాపముచే లోక రక్షణార్థముగ
 తప మొసరించు మహాలక్ష్మీయొక్క తస్య ప్రభావంబునం జేసి
 యచ్చటి మాతడుపండ్లు భుజించు వారికిని, స్నానము జేయు
 వారికిని, అలక్ష్మీ పరిహరణింబులై మహాలక్ష్మీ దైవము మొసంగు

నని యర్థముగల ఈ మంత్రమును విధ్యుక్త ప్రకారముగ ౧౧ -
 లక్షలు జపము జేసినవారికి అజ్ఞాననివృత్తి పూర్వకజ్ఞాన ప్రాప్తి
 యును రర - లక్షలు జపము జేసినవారికి దారిద్ర్య నివృత్తి పూర్వ
 క మహదైశ్వర్య లాభంబును గలుగుచున్నది - కాంచీ మండలం
 బున చంద్రగిరి సంగ్రహతయగు నీవానదీ తటమున స్థిలసిల్లు
 చిల్వారణ్యము నందలి తనుమధ్యా స్వరూపిణియగు నారాయణీ
 సన్నిధిని మహాలక్ష్మీ కై బిల్వైశ్వర్య హరిద్రార్చనంబులను అనేక
 దీప నీరాజనంబులకై జేసి చీజాక్షర షట్కన్యాస పూర్వకముగ
 నీమంత్రమును జపించి బిల్వసారస్నాన మొనర్చుచు పక్షబిల్వ
 ఫలాశనుండై బిల్వఫలచర్వాజ్య మోహము జేసి బ్రాహ్మణ సువా
 సినీ సంతర్పణాదులం గావించిన నట్టి మహానుభావునికి యథోక్త
 ఫలంబు గలుగుననియును, అంతటి శక్తి లేనివాడైనను మంత్ర
 పారాయణ మంత్రముచేత యథోచిత ఫలముల న్నొందునని
 యును దెలియవచ్చెను.

స్కాండేశసత్కుమార సంహితాయాం బిల్వమహాత్మ్యే
 “ఇలింగార్చనాద్యోగీ జగద్రక్షణదీక్షితః । మహావిష్ణుప్రపశ్య
 తే) తప్యైవసహచారిణీ ॥ మహాలక్ష్మీప్రపత్తేఽ ఛత్రానేవాపరా
 యణా । రథాబిల్వతరుద్ధాదో లక్ష్మీదక్షిణపాతతః ॥ తత్పత్తే)

రర్చయామాస మహావిష్ణుశృశంకరం । బిల్వపత్రా ర్చితస్తుష్టో మహా
దేవోదయానిధిః ॥ సర్వదేవోత్తమత్వంచ సర్వస్వాతంత్ర్యమే
వచ । ప్రపదాసర్వపూజ్యత్వం సర్వసిద్ధిచవిష్ణవే ॥ శ్రీపృథ్వీ
విభ్యాతో బిల్వరూడ౯వపూజితః । త్రిగుణైస్త్రైదవైర్వి పత్రై
స్త్రైఃపూర్తిప్రీతిదాయకః ॥ త్రయీమయోయంవిభ్యాతో నీలో
దవైశ్చనందనం । కైలాసేపితవైకుంఠే శ్వేతద్వీపేసురాలయ ॥
మందరావిమలపుష్పేషు తేత్రేషుసకలేష్వపి । పూజ్యులేబిల్వతరవ
శ్రీపృథ్వీతతినారద ॥ ఫలానిశ్రీతపోయోగా ద్యస్యాస్త్రీవిరా
సన ॥ లక్ష్మీప్రాప్తౌపటియాంసి సేవ్యంలేపుణ్యశాలిధిః ॥ జ్ఞాన
ప్రదమిమంపుక్షం దారిద్ర్యపరిహారకం । శ్రీప్రియం యోగ్యమే
ద్భ్యైః సనరోభాగ్యవాన్భవేత్ ॥ శ్రీయంత్రంబిల్వపత్రైస్తు శివ
లింగమథాపివా । యోగ్యయేదన్వహంభక్త్యా పురుషభాణంశ్చ
మన్నతే॥, ఇత్యాది॥

కాశీదాసకృతదేవీ స్తోత్రేచబిల్వార్చన ప్రాశస్త్యము కం
“చండిత్యచ్చరణాంబుజార్చనవిధాబిల్వదళోల్లుంపనాత్తృణ్యత్రం
టక కోటిభిఃపరిచయంయేమాం నజన్మల్లకరాః । తేవందాం
మశచక్రదాపమలిశ శ్రేణీశ్చతైరంపితా జాయంతేపృథివీభుజ్జ
కథమివంభోజప్రత్యైహానిధితి॥౬౬॥ ఇతి పక్షీమున్వివృతా॥

తాత్పర్యము.

విష్ణువు జగద్రక్షణకై కాముడై తప మొనరించుచు
 శివభాజ చేయబూనిన మహాలక్ష్మీ తన దక్షిణ హస్తంబున బిల్వ
 వృక్షమును స్పృశించి శివ పూజార్థముగ తద్దళంబుల సుసంగు
 చుండె గావున నాబిల్వ వృక్షమునను శ్రీవృక్షంబని పేరు గలిగె
 ననియును, బిల్వార్చన చేయువారికి సంపత్సారస్వతము లబ్బునని
 యును, శివపురాణ మందలి బిల్వమాహాత్యంబున జెప్పబడిన దని
 శ్రుతులు వానిని మిగుల గౌరవించెదరు.

యంత్రము.

బిందుశక్తిం తతఃపశ్చ ద్వసుకోణంతఃపరం - దశ
 ద్వంద్వయుతంపశ్చ త్తనుచ్ఛదసమన్వితం - అష్టపత్రంకలా
 పత్రం ధూపురద్వయకోభితం - ఏవంలిఖిత్వా శ్రీచక్రం సర్వ
 సేథ్యకారణం - ఏనాంలక్షం జపేద్విద్వాన్ పురశ్చరణ మార్గ
 తః - పశ్చద్వంద్వం సమాలిఖ్య బిందావేకాక్షరంవ్యసేత్ - త్ర
 కోణంతుసమారభ్య మన్వశాంతంమనులిఖేత్ - అష్టచ్ఛద కలా
 పత్రై శ్రీగాయత్రీం సమాలిఖేత్ - ధూమ్రపా మాతృకాం

లక్ష్మీం సమాలిఖ్యవిధానతః - అనెనచక్రరాజేన సర్వకార్య
జి సాధయేత్

శ్రీసూక్తై సప్తమీముక్.

మహాలక్ష్మీ రత్నకోశే.

అస్యశ్రీశ్రీసూక్త సప్తమ ముక్ మహాలక్ష్మీ - వాసు
దేవముషి - అనుష్టుప్ భందః - మణిమాలినీ లక్ష్మీదేవతా -
ఉంకింబీజం - మంజూంశక్తిః - శ్రీం కీలకం - సర్వకార్యార్థ
సిద్ధయే - రాజరాజేశ్వరీ మహాలక్ష్మీప్రసాదసిద్ధ్యై జపేవినియో
గః - ఉపైతుమాం - అంగు - దేవసఖః - తద్దనీ - కీర్తిశ్చమణిసా
సహ మధ్య - ప్రాచుర్భూతోష్టి - అనామికా - ర్హస్త్రిస్త్రిక్ -
కనిష్ఠి - కీర్తిమృద్ధిదదాతుమే కరతల - ఏవం పృథ్వీదేవతా
నః - ధ్యానం - రాజరాజేశ్వరీం లక్ష్మీం వరదాం మణిమాలినీం -
దేవీం దేవప్రియాం కీర్తిం వందే కామ్యార్థసిద్ధయే || హేమాధాం
వీరవస్త్రాంకుచభరనమితాం మధ్యదేశకృపాంగీకాంస్యం భుజ్జం
భోజయంతాం కరకమలయుగే ధారయంతీమభీతిం - ముక్తాహారా
ముదారాం మణిమయమకుటాం శోభమానాంచపత్నాం శక్తీభిష్టా
ర్థదాన ప్రధితగుణగణాం నౌమ్యహంవిశ్వభూతిం.

మంత్రః.

ఓం॥ ఉపైతుమాందేవసఖ్య కీర్తిశ్చమాణినాసహ |
ప్రాదుర్భూతోస్తిరాష్ట్రేస్త్రికీర్తిన్మృద్ధిందదాతుమే
శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యమ్.

అహంశ్రీః । దేవసఖః - దేవోమహాదేవస్తస్యసఖా కు
రః । కీర్తిః - కీర్త్యభిమానిసితదాఖ్యాదక్షకన్యా దేవతా । మా
నా - చింతామదినా । మాదిభద్రేణ కోశాధ్యక్షేణవా । సహ
సహితః । అహం । అస్మిన్రాష్ట్రే - జనపదే । ప్రాదుర్భూతః
ఉత్పన్నః । అస్మి - ఆసం । సదేవసఖస్తత్సంబంధి సంకత్యా ।
కీర్తిం - యశస్కోశంవా । బుద్ధిం - సర్వభోగ్యసమృద్ధిం । మే
మహ్యం । దదాతు - యచ్ఛతు॥౭॥

ప్రథ్విధరాచార్య భాష్యం.

దేవసఖః - కుబేరః । కీర్తిః - యశశ్చ । మదినా - చి
తామదినాసహ । మాముపైతు - మాంప్రాప్నోతు । అస్మిన్రా
ష్ట్రే - మర్త్యలోకే । ప్రాదుర్భూతోస్తి - జాతః । త్వయాస్వేష
దేయస్త్యత్కటాక్ష లక్ష్యఇతియావత్ । సదేవోమేమహ్యం ।

శ్రీః - దిగంతవిశ్రాంతంయశః । ఋషిం - అష్టైశ్వర్యసమృద్ధింర,
దదాతు - ప్రయచ్ఛతు॥౭॥

ఆంధవల్లీ.

హూశ్రీఃత్వదుపాసకోహం యస్తాదస్మిన్రాష్ట్రైమర్వలా
తే ప్రాదుర్భూతోజాలోన్మి తస్తాదహంమానవజన్మ సాధారణా
మపపత్రిమసుహ మానస్తాంప్రార్థయే । త్వదీయత్వాత్తమత్వదా
జ్జప్తోమాముద్ధర్తుం । దేవసఖః - కుబేరః - భవాయదేవాయనమ
ఇత్యాదౌదేవశబ్దాభ్యాసేన సామానాధికరణ్య బలాద్దేవ శబ్దో
మహాదేవేరూఢః । తస్యసఖా - దేవసఖః । రాజాహస్సభిభ్య
ష్టచ్ । కుబేరస్త్రింబక సఖిఇత్యభిధానం “కుబేరస్తపసా
పూర్వం తోషయామాసశంకరం । శివార్థంకుమహాలక్ష్మీ కుబే
రస్యవశేష్ఠితా॥ తస్మాల్లక్ష్మీప్రదానాయ కుబేరోధిక్యతోభవత్ ।
తస్తాధిభక్తవాత్సల్యం శ్రీదేవ్యాస్సప్రకటికృతం॥ అనుగృహ్యాలయం
శ్రీస్తం కుబేరఅనుధావతి, ఇతి ఈశానసంహితా వచనాత్ ।
శ్రీః - యశోభిమానసిద్ధేవతా । “శ్రీర్విర్భుత్యుతిసి పుష్టిస్సమృ
ద్ధిస్తుష్టిరేవచ । క్రుతిస్తృతిర్బలంమేధా శ్రద్ధారోగ్యజయూచ
తాః॥ దేవతాశక్తయస్సర్వా స్తత్తద్దేవాంశగాన్మప । మహాలక్ష్మీ

మహాసంతే తస్మాద్వింకర్యచివతా,, ఇతిభాగ్యవసంహితా వచనాత్ । కీర్తిగర్వక్షీప్తప్రేష్యా । మణినాచింతా మణినాసహ ।
 “కామధనుః కల్పవృక్షాస్సుఖా చింతామణిస్తథా । విరాజతోన్మైశ్రవసా వపురఃకౌస్తుభేందవః । మహాలక్ష్మ్యంశగా
 స్సర్వే ధీరసాగరసంశవాః । డ్రియమేవోపజీవంతి తేషాందేవాశ్చ దేవతా,, ఇతిసౌరసంహితా వచనాత్ ” నూమునైతు కీర్తి
 మృద్ధించమేదదాతు । మత్సమీపమాగత్యత్వ దాజ్ఞాయాతేమదిప్తం
 సాధయన్విరిధావః॥౨॥

శ్రీరత్నకోశే.

అమృతభర్యం శ్రీసూత్రేనప్రమీం ప్రజపేద్బుధః । ద్వాత్రిం
 శశ్చక్షుర్యాపౌ నిధింహ్రాప్నోతినాస్యథా ॥ కుబేరాదాగ్రస్తస్య
 దేవాః ప్రత్యక్షాస్సుర్మసంశయః । చింతామణ్యాదిరత్నాని స
 తాపినిధయస్తథా॥ వశేతస్యభవిష్యంతి నిధుంత్రస్యయోగినః ।
 భూతప్రేతపితౄణాం గ్రహపీఠానివారణం ॥ ప్రయతస్ప్రజపేత్సం
 త్రిం రాత్రికాలంశతతః । మార్వాభిర్బిల్వపత్త్రైశ్చ సకుతైశ్చ
 కుశేశనైః ॥ సహరిద్రాక్షత యనైస్తండులైశ్చ సహాక్షితైః ।
 కుంకుమైర్యక్షుద్దేవీం ప్రసూనైశ్చవిశేషతః ॥ కేతకీకుండమం
 దానైః కులసీదమనాదిభిః । లక్ష్మీనామ్నాం సహస్రేణ శ్రీరజ

సహితేనః॥ శ్రీయంత్రంభూతయేన్నిత్యం నిత్యకర్తావిరోధతః ।
 ప్రజపేక్షుల్యగాయత్రం తురశ్చరణదీక్షితః ॥ సహశాంకుశమా
 యాంచ సహకర్తృణపల్లవం । స్వాహాంతంభనమాంతంభ శ్రీ
 మంత్రమృచియోజయేత్ । సప్రవాశాక్షమాలాక స్త్రీసంధ్యనియ
 తోజపేత్ ॥ ధూపయద్యక్షధూపైశ్చ ఘృతదీపైశ్చభాసయేత్ ।
 ద్రాక్షాఫలంభ ఖర్జూరం రంభాక్షరేక్షుసంయంతం ॥ మధ్వాణ్య
 వాడిమీమాత సాంకేశాంత్యచర్పయేత్ । సువాసినీస్సమశ్శర్ప
 స్తత్వాన్యైస్తోత్రపాఠకైః॥ ముత్వాపామార్గసమిధో ఘృతాముత
 తురస్సరాః । కట్వాఘృతవణాదీని త్యక్త్వానియతఃపుష్కరీ॥ సా
 భాద్యవత్సరేసిద్ధిం ప్రాప్నుయాన్నాత్రసంశయభితి । అంఘ్రీం
 క్రోం వింక్రీంఘ్రీం అంఘ్రీంక్రొం ఇతిబీజసవకం ప్రతిస్థాసం
 యోజయేత్ అస్యమంత్రస్య మబేరఋషిః* । మణిమాలినీ లక్ష్మీ
 కేవతా । అవస్తుభ్యందః । శ్రీంజ్ఞాంక్షీం బీజాని॥ ధ్యానం॥
 రాజరాజేశ్వరీం లక్ష్మీంవరదాం మణిమాలినీం । దేవీందేవప్రి
 యాం కీర్తింవందేకామ్యుర్ధసిధయే॥౨॥ ఇతిసప్తమస్వికృతిః॥

తాత్పర్యము.

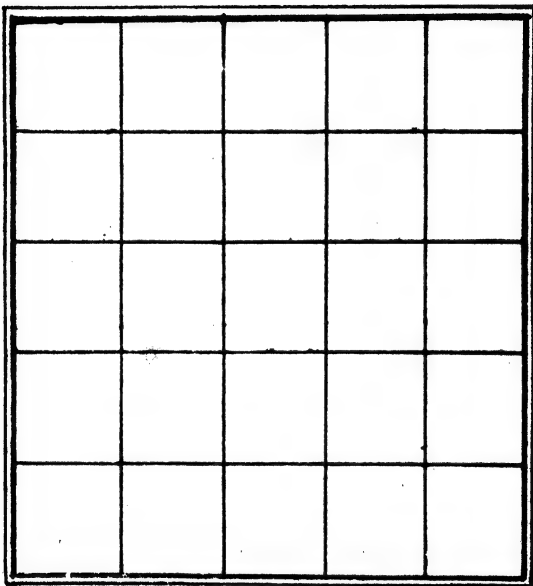
ఓ మహాలక్ష్మీ తే నీ మర్త్యలోకంబున జన్మించి బీద
 కాదనైనను నిమ్మంగొల్పార గాననీ యాజ్ఞచే భసాధితంబైన

రాజ రాజును నావద్దకి వచ్చి భసము నుసంగుగాత నీ కింకరి
యగు కీర్తిదేవత నన్ను జెందని. నీ ప్రసాదమువలన నేను
రత్నములు మొదలగు భాగ్యములను జెంది వర్ధిల్లెదను. ఇట్టి
యభిముగల ఈ మంత్రమును కెల లక్షలు విధ్యుక్త ప్రకార
ముగ జపము జేసెనేని సిద్ధించును. శ్రీ దేవతాను గ్రహము
వలన కుబేరాదులు ప్రత్యక్షమై ఘనాది కామ్యము లొసంగె
దరు. అట్టి సిద్ధపురుషుడు గ్రహ పీఠాది దోషములను నివా
రింప గలుగును॥ ౭॥

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

పంచవింశతికోషాని విభజ్య హ్యేతాధూపురం - భూపురి
సప్తవర్ణాంశ్చ శిష్టంక్షోపే. మసంతిభత్ - విలిఖ ద్విల్వఫలకే
మాతృకాబీజసంయుతం - సహస్రంప్రజపేత్స్వలప్త్యా స్థాపయే
దంగణసుధీః - సర్వసౌభాగ్యహృత్ప్రభుత్వేత్తైమృమోదతే -
పుష్పయుక్తచతుర్దశ్యాం మధ్యాహ్నాయమర్చయేత్ - రక్తపు
ష్పాదీమంత్రేణ బింబీకవినిక్షేపేత్ - సహస్రంప్రజపేద్ధీనాః
సమాయాతిస్వయంపుష్పః - ద్వికోశాద్విసహస్రేణ త్రికోశాత్రి
సహస్రతః - పశుస్పహస్రాత్త్ర్యోశాదాగచ్ఛేత్పాతసంశయః.

శ్రీసూక్తే అష్టమీముక్.

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే.

అస్యశ్రీశ్రీసూక్త ఘృష్ణిపాసామిత అష్టమ ముక్ మహా
మంత్రస్య - శ్రీమహావిష్ణుః ఋషిః - అనుష్టుప్ ఛందః - సర్వై
శ్వర్యకారిణీ మహాలక్ష్మీదైవతా - ఘృం బీజం - హంశక్తిః శ్రీం
కీలకం - శ్రీమహాలక్ష్మీ ప్రసాదసిద్ధ్యై జపేవినియోగః - ఓంరం
ఘృష్ణిపాసామలాం జ్యేష్ఠాం - ఆంగు - ఓంహ్రీం అలక్ష్మీం -
తద్భవీ - ఓంహ్రీం నాశయామ్యహం - మధ్యమా - ఓంహ్రీం -
అభూతిమసమృద్ధించ - అనామి - ఓంరం సర్వాన్నిర్ముద - కని -
ఓంరం హ్రీంహ్రీం హ్రీంరంమెగృహత్ - కరతల - ఏవంహృద
యాదిన్యాసః - ధ్యానం - ధ్యాయేదైవీం మహాలక్ష్మీం దారి
ద్ర్యోచ్చాటకారిణీం - పంకజాస నమధ్యతు గుఖానీనాం శుచి
స్థితాం - హేమాంబరధరాం హేమ పద్మవీరపరిధితాం - ముక్తా
మాణిక్యవైదూర్యే వెతక్వణితసూపురాం - రత్నబద్ధప్రజాంవైవ
రత్నకుండలమండిణాం - విచిత్రరత్నచమ్భూపాం విచిత్రావయవై
ర్ముతాం - పద్మద్వయధరాంవైవ పరదాభయభారిణీం - చామ
రాభ్యాంవీణ్యమానాం నీతచ్ఛత్రోపశోభితాం - శంఖపద్మ విధి

భ్యాంచ నెవితాంపాదమూలతః - జ్యేష్ఠాపహరణో ద్యుక్తామ
సమృద్ధివిశాసినీం - అభూతిహరణాందేవీం భ్యామైత్సంపత్సదా
యినీం - అజ్ఞానపాతక తమస్థితిసూర్యరశ్మిం దౌర్భాగ్యభూభర
విదారణవజ్రమీదే - రోగాతిః ఫూరభణి మర్దనపక్షిరాజం లక్ష్మీ
పదద్వయమనర్థహరం సుఖార్థి.

మంత్రః.

ఓం॥క్షుత్పిపాసామలాంజ్యేష్ఠామలక్ష్మీం నాశయామ్యహం
అభూతిమసమృద్ధిం చ సర్వాన్నిగ్గుదమేగృహాత్ ॥౧॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యం.

క్షుత్పిపాసామలాం - అశనాయాత్మస్థా మలినాత్మికాం ।
జ్యేష్ఠాంక్రియగ్ధా ప్రాగుత్పన్నామిత్యర్థః । అలక్ష్మీం - ఆక్రియం ।
అహం । నాశయామి - నాశంప్రాపయామి । హేశ్రీః । త్వం ।
అభూతిం - అసంపత్తిం । కథాసర్వాం అసమృద్ధిమపి అనభి
వృద్ధిం । మే - మమ । గృహాత్ - గృహాత్ । నిబుడ - ని
మగ్నసయ ॥౧॥

పృథ్వీధరాచార్యభాష్యం.

హే ఆశ్వేతుర్విపాసామలాం - శుక్రభాష్యం - మలిదాం
కృశాంగీం । జ్యేష్ఠాం - త్రియః ఆగ్రజాం । క్షీరోదమథన సమయే
అలత్తైర్విపూర్వముత్పన్నతయా జ్యేష్ఠతామాహుః । ఏతాద్వ
శీమలక్షీం అగ్నియం । అహంనాశయామి । హేమహలక్షీత్వమే
వంకురు । ఆధూతిం - అనైశ్వర్యం । సర్వామసమృద్ధిం - సకల
భోగ్యవృద్ధిరాహిత్యంచ । మేగృహత్ - మమగృహత్ । నిరుదాద-
ఉచ్ఛాటయ, నిరాసయేత్కథః॥౨॥

లక్షంజపే న్నహమంత్రం సర్వసిద్ధ్యకకారణం - ముత్వా
పద్మత్రిమధ్వక్త మలక్షీంనాశయేద్వతీ - శుభంప్రశమయే దగ్నిం
విపాసాంక్షీరమూమతః - తిలైర్మలంహరెథీమాణా జ్యేష్ఠాంవృ
తైననాశయేత్ - ఆధూతిం చిల్వపత్త్రైశ్చ తత్ఫలంత్వసమృద్ధికృ
త్ - ఎతద్గుహ్యతమంప్రాంతం హునెత్కార్యామరూపతః -

లక్షీశ్రుయామధే.

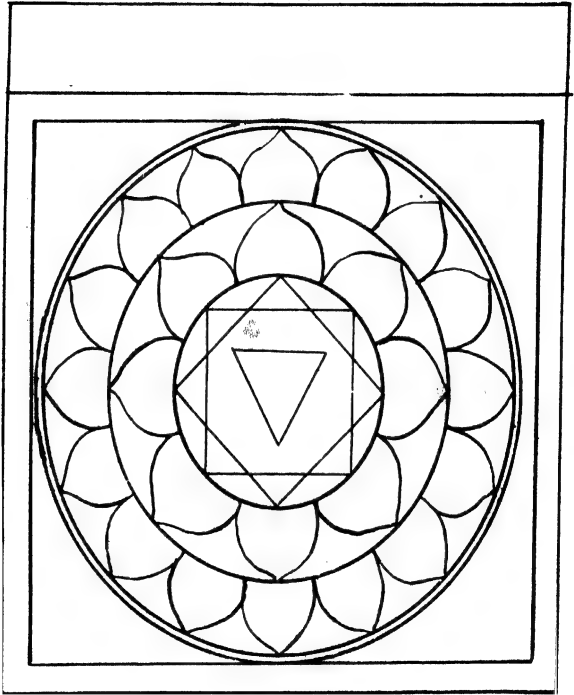
ప్రజశేద్విధిసానిత్యం శ్రీ సూక్తేచచాదుష్టమిం । ప్రత్య
క్షరసహస్రంచ గాయత్రీమపితావతీం ॥ శ్రీ గాయత్రీం చకాం
శంతు లక్షీమంత్రంశతాంశకం ! అనిష్టపరిహారార్థం మంత్రో

యంపరిక్షీర్తితః ॥ దౌర్భాగ్యంశమయదేవ దుర్విపింపరిమాన్జయే
త్ ॥ వీరాసససమాసీన అగ్నిహోత్రపురఃస్థితః ॥ ఖలాశీప్రజపే
ష్టంత్రం ధత్త్యారుద్రాక్షమాలయా ॥ తిలహోమంప్రకుర్వీత విర
జామపిహవయేత్ ॥ పృతేనజుహుయాల్లక్ష్మీం దౌర్భాగ్యం తస్య
వశ్యతి ॥ సౌభాగ్యంజాయతేతస్య నాత్రకార్యావిచారణా ॥ రం
గీంక్రిం హీంరం ఇతి బీజపంచకేన సమస్త్రాంగస్యాసః ॥
ఛ్యానం ॥ ఆజ్ఞానపాతక తమస్తతివ్రతం దౌర్భాగ్యభూధర
విదారణవజ్రమీదే ॥ రోగాలిఘోరభణిమర్దన పక్షరాజం లక్ష్మీ
పదద్వయమనగ్ధ హరంసుఖార్థీ ॥ ఖడ్గంసవాతచక్రంచ కమలం
వరమవచ ॥ కలైశ్చతుర్భుభ్రాణాంఛ్యా యేచ్ఛందా నసాం
శ్రియం ॥ ఇత్యప్తమర్వివరణ సంగ్రహః॥౮॥

తాత్పర్యము.

తొన్ని దేవాసురులు క్షీర సముద్రమును మధించినపుడు
అకలి దప్పులచే దస్సి మలినమైన ఆవలక్షణముగల పెద్దమ్మ
పుట్టినది. ఆమె లోకమునంత తిని వ్యాపించియున్నది. ఓ
మహాలక్ష్మీ నిన్ను గొలిచిన బలముగల వేమ ఆ పెద్దమ్మను నాశము
జేయుచున్నాను. నీవు నాయంట నుండి దరిద్రతను, కొర
తను, లేనట్లు చేయుమని లక్ష్మీని ప్రాధికాంచుట ఏ యర్థము.

v

గల మంత్రమును కితి వేలు జపించిన నీర్థించును. ఇది సర్వా
నిష్ఠ పరిహారకంబు, సకలదుర్దోష శామకంబు, దారిద్ర్య పరిహార
కంబు, విశ్వర్య వ్రదమనంబుదును॥౮॥

మహాలక్ష్మీ రత్నకోశై యంత్రోద్ధారః.

చంద్రం భువనదిక్కోదై వసువద్దంతతోలిఖత్ - తస్మి
హిత్సప్త పత్రేస్యాహ్మపురద్వయసంయతం - చిందాలక్ష్మీం
సమాలిఖ్య లిఖేన్మలంయథాక్రమం - భూపురమాతృకాం చాపి
మూలమంత్రం శ్రియంలిఖత్ - మంత్రస్యధారణాత్తత ఏర్థంతే
సర్వసంపదః - అలక్ష్మీనాశయేదాశు పూర్వోక్తాస్యగుణానిచ -
ఆయుష్కామో జకెజ్జీతం మంత్రమేకాగ్రమానసః - దూర్వయా
చాహుతింపచక్వా పురుషాయరవాపున్యాత్.

శ్రీసూక్తై నవమీఋక్.

మహాలక్ష్మీ రత్నకోశై.

అస్యశ్రీశ్రీసూక్త నవమఋచో గంధద్వారతి మహా
మంత్రస్య - శ్రీమహావిష్ణు ర్మహిః - అనుష్టుప్ శబ్దః - శ్రీమహా
లక్ష్మీద్వైతతా - గం బీజం హ్రీం శక్తిః శ్రిం కీటకం - శ్రీమహా

లక్ష్మీప్రసాదసిద్ధ్యై గంధద్వారతి మంత్రజపేవినియోగః - గంధ
ద్వారాం అంగు - దురాధిమణం - తద్దనీ - నిత్యపుష్టాం - మధ్య
మా - కరేషణీం - అనామి - కనిష్ఠి - ఈశ్వరీగం సర్వభూ
తానాం । తామిహూప - హ్వయేత్రియం - కరతలకర - విహం
హృదయాదిన్యాసః - ధ్యానం - కల్పద్రోహేపాదమూలే ద్రుత
కనకసింధుచారునింహాసనస్థా । హస్తైః పద్మావరదమథయం
ధారయంతీం చమాలాం - నానాభూషాంసువేషం మణిమకుట
ధరాం దివ్యగంధామలేహితీ । ధ్యాయేత్సంపూర్ణకామ ప్రకరక
మలాం కంబుకంఠీం హృదయై - విపంధ్యాత్వై జనన్తంత్రం
లక్షం సర్వార్థసిద్ధయే.

పంచవింశత్యాయై - పురస్కార్యముద్రా లక్షణభేదాని
సర్వవశేకరణ విషయకార్యాణీతి ద్రుప్త్యం - మహత్వాపాద
కః - ప్రభుత్వసాధకః - కృషిఫలప్రదః - ధనసౌఖ్య పశు సమృ
ద్ధికరః - అయం.

మంత్రః.

ఓం॥ గంధద్వారాదురాధిమణం నిత్యపుష్టాంకరేషణీం ।
ఈశ్వరీం సర్వభూతానాం తామిహూపహ్వయేత్రియం॥

శ్రీసూక్త భాష్యం.

౫౧

శ్రీవిద్యారణ్య భాష్యం.

గర్భః = హృదయగ్రామ్యానుభవః, ద్వారం - లక్షణం, య
స్యాస్తం | దురాధర్షం - కేవాపిభవితమశక్యం | నిత్యం
పుష్టం - నిత్యం - సదా - సస్యాదిభిఃపుష్టం - సమృద్ధం |
కరీషణీం - కరీషక్కుష్క గోమయాదిస్తద్భవం | గవాశ్వతి
బహుశశు సమృద్ధామిశయావత్ | సర్వభూతానాం - సకల
ప్రాణినాం | ఈశ్వరీం - అశ్రుతీం | ఆధారభూతాంవా |
తాం - భూరూపాం | క్రియం | ఇహ | ఉపహ్వయే -
ఉపహ్వయే ||౯||

ప్రథమధరాచార్యభాష్యం.

శ్రీ అన్నే | గంధద్వారం - గంధవతీం చృణ్వీనీరూపాం |
దురాధర్షం - దుస్సహం, కేవాపిభవితమశక్యమిత్యథాశక్తిః |
నిత్యపుష్టం - నిత్యసస్యాదిభిః పోషణశీలాం | కరీషణీం -
శుష్కగోమయావతీం అనేనశ్శక్తివ్యా ఆసంభూత సశుమర్త్యం
జ్యతే | సర్వభూతానాం - సమస్తప్రాణినాం | ఈశ్వరీం - నియా
మికాం, ప్రభురూపాం | తాంక్రియం - లక్ష్మీం | ఇహ -
అహిమేక | అహముపహ్వయే - మత్సమీపం ప్రత్యక్షచేత్తా

హ్యసంకరోమిత్యర్థః ॥ విష్ణుః పత్నీం మహాండవీమితి భూసుతైః
శ్రీసూనీశారమద్యుర్గా సేతాసత్యావభామినీ । రుక్మిణీమలినీరా
ధాన్వర్వాలక్ష్మ్యంశ సుధవాఇతి శ్రీరహస్యే॥౯॥

వైఖానసవిద్యాయాం.

ఋచమానుష్యభీం గంధద్వారామితి జపేచ్ఛ్రియాః । పశ్యన్
త్తరతానాంతు సహస్రాణాం దసంఖ్యయా ॥ పద్మాక్షమాలయా
పద్మాసనస్థస్సుహృద్ధావం । బీజంవిస్యస్యమాత్రేణ శ్రీబీజేనవ
తజ్జపేత్ ॥ తేజోమందనస్తూరీ శ్రీఖండావ్యైర్జుసూహురైః । గం
ధద్రవ్యైస్సమభ్యర్చ్య స్థండిలక్రియమర్థయేత్ ॥ గోబృందామగ
తాంధ్యాత్వా సురభింసస్యమానినీం । తృణులాంప్రాణినామీశాం
మర్థపాణ్డ్రీయమర్థయేత్ ॥ కృషిఫల ప్రదః ధనభాన్య పశుసమృ
ద్ధికరః । పుణ్యగంధప్రదః, మహత్వాపాదకః, ద్రుఘత్వసాధకశ్చ
మంత్రోయం॥౯॥ ఇతి నవమర్ద్దినరణ సంగ్రహః॥

తాత్పర్యము.

మంచి గంధమాలచేత పరిమళించునది, ఎప్పురిచేతను తిర
స్కరింప గూడనిది. ఎప్పుడును మంట వైరులచే పుట్టినదిగి
నది వశ్యాదిసమృద్ధి గలది - సకల భూతములకును ఆశ్రయమైన

F

యేరిక యగు భూ స్వరూపిణియైన మహాలక్ష్మిని నే నిచ్చట
విలిచెడినది అభిరము గల యీ మంత్రమును అక్షరవంశ ను
పాస్ర ప్రకారము జపించినక తృప్తి కలసితి గలిగి ధన ధాన్య
విజయముల్ గెలుచుట॥౯॥

యంత్రోద్ధారః.

తిర్యక్వంచలికాద్రోభా మూర్ధ్వంతునవరేఖకం - గంధర్వా
రేలిమంత్రంతు లిభివ్యక్రీయధాక్రమం - యంత్రమతస్త్వహవ్యం
గర్వవశ్యకరంకరం - తానపత్రేసమాల్లిఖ్య స్వస్త్వవ్యక్రీయేరిక
సేత్ - యోసిద్ధాప్తురుషోవాపి తస్మై గావ్యసమాప్నుయాత్

శ్రీసూక్తే దశమీయం.

మహాలక్ష్మీ రత్నకోశః.

అస్యశ్రీశ్రీసూక్త మనసఃకామమితి వికమయిచో మహా
మంత్రస్య - కామయిషిః - అనమృతఫలదః - శ్రీమహాలక్ష్మీ
ప్రవతా - మం బీజం శం శక్తిః శ్రీః క్రికం - మహాలక్ష్మీ
ప్రసాదనీధృతై జగేవినియోగః - ఓం మనసః కామమామృతిం -
అంగు - పంచాక్షర్యం - తద్ధ - అలలికమహిమధ్య - పంచసూ

నాం రూపమన్నస్య - అవామి - శ్రీంమయశ్రీః - కవిష్టికా -
 ఓం ఐం లం వం శ్రీం శ్రయతాయశః - కరతల - ఏవంహృద
 యాదిన్యాసః - ధ్యానం - కాంత్యాకాంచనసన్నిధాం ద్వీప
 యనాం శక్తిరమాలావతీం కస్తూరీతిలకాం కలైశ్చకమలకంఠ
 నముక్తావళిం - శైవశేషవిశేషభూషణ రతాంసంబిభ్రతీం
 కుండలాంపద్మాక్షీం భజనర్వచాఖిలపితప్రాప్త్యై సమృద్ధశ్రియై -
 ఏవంధ్యాత్యై జపేన్ద్రంత్రం లక్షమూత్రమతంద్రతః - అతఃపరం
 పద్వింశతధ్యాయేద్రవ్యవ్యం -

మంత్రః.

ఓం॥ మనస్సంకామమాకూతింవాచస్పృశ్యమశీమహి।
 పశూనాంరూపమన్నస్య మయిశ్రీశ్చక్రియతాయశః॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యం.

శ్రీశ్రీః । మనస్సంకామం - మనూరథం । ఆకూతిం -
 సంకల్పం । వాచః - వాగ్విప్రీయస్య । సత్త్వం - యథాశక్త్యాం ।
 పశూనాం - గోమహిష్యాదీనాం । రూపం - క్షీరాది । అన్నస్య -
 ఆహారీయస్య యవద్రవ్యభేదః । రూపం - భక్ష్యాది చతుర్విధం ।

శ్రీసూక్త భాష్యం.

౫౫

అశీమహి - లభేమహి । శ్రీః - సంపత్ । యశః - కీర్తిశ్చ ।
మయి - తదుపాసకై । శ్రయతాం - ఆశ్రయతాం ॥ ఇతి ద్వితీ
యవః శాః॥౨॥౧౦॥

ప్రథీధరాచార్యభాష్యం.

మమ - మనస్సంకామం - భూరిమసూరణం । ఆహుతిం -
సంతోషం । వాచస్పత్యం - వచసాంయథాభాతాం । వశూ
నాంరూపం - గజాశ్వగోమహిష్యాది ప్రాచుర్యం । ఆన్నస్య
రూపం - భక్ష్యభోజ్యాదికం । యశః - కీర్తితాం । యస్యాస్యకా
శాత్ - వయమశీమహి - లభేమహి । తాదృశశ్రీలక్ష్యైః । మయి
శ్రయతాం - సన్నిధతాం॥౧౦॥

మంత్రకల్పాణవే.

మనసః కామమిత్యాద్యాం శ్రీసూక్తే దశమీమృచం ।
మనోవాబ్ధియతోనిత్య మష్టలక్షణపంచలేత్ ॥ వాప్తిర్భిర్భగ
నీర్ధిశ్చ భోగ్యలాభోభవేద్భవం । ఓమైంలంపం శ్రీమితిస వసన
స్యాసః॥ ఛానా॥ తాంఛాయేత్సత్య సంకల్పాలక్ష్యైర్క్షీరో
దనప్రియం । ఛ్యాతాంసర్వేమఘాతేను తత్తద్దానబలక్రియాం ॥
ఇతి॥ ఇతిదశమీ ఋగ్వేదతా॥౧౦॥

తాత్పర్యము.

ఓ లక్ష్మీదేవి! మనోరథమును, సంకల్పమును, సమ్యక్
 క్షీరాన్నాది భోగ్యబాతమును, నీ ప్రసాదమువలన పొందుచు
 ము. సంపదయును కీర్తికాయును నన్ను ఆశ్రయించి ఇన్నిభా
 గలు ఈ మంత్రమును విను బీజాక్షరములతో న్యాసము
 ఆస్తు నియమముతో మాన వ్రతమున ౮ - లక్షలు బ్రహ్మ ఛే
 వలసేనది - నీధియైన నతనికి - వాస్థిధియు, సంకల్ప నిధియ
 కోర్కెలు కొనసాగుట, సత్యఫలంబు, భోగభాగ్యంబులు సంప
 క్షీకాయును గలుగననుట॥౨॥౧౦॥

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

తిర్యగైభాష్టదుద్భిఖ్య ఊర్ధ్వమప్తలిఖెక్కుభః - శ్రీంక్రీ
 క్షీం మంత్రమూలంబ కోష్ఠేమవిలిఖెత్కమాత్ - ఛారణాదా
 క్షపితర్భూయా ధనధాన్యసమృద్ధిమా - సర్వైశ్శ్రీసూక్త మంత్రై
 స్తు భవేయస్సర్వసంపదః - గోప్యాద్గోప్యతరంబ్రహ్మ నదదా
 ద్యస్యకస్యచిత్ - గోపనీయంప్రయత్నైశ్చ శ్రీసూక్తం కమలాసన
 జలి పద్మింకోద్ధాయః.

శ్రీనూక్త భావ్యం.

౫౬

శ్రీనూక్త ఏకాదశీఋక్.

అస్మత్త్రీనూక్త కర్తవ్యేతి ఏకాదశీ ఋక్ మహా
 మంత్రస్య - కర్తవ్యముషిః - అమృతభంధః - కం దీపం - వం
 శక్తిః - క్రిం కీలకం - మహాలక్ష్మీ ప్రసాదసిద్ధ్యైః జగదనియో
 గః - కర్తవ్యేనప్రజాభూతా - అంగు - మయిసంభవ - తగ్గనీ -
 కర్తవ్య - మధ్యమా - క్రియంవాసయమేకులె - అనామి - మాత
 రం కన్యీ - పద్మమాలినీం - కరతలకర - ఏవంహృదయాది
 న్యాసః - ధ్యానం - ధ్యాయిధాతకనఃనిధాం ద్విసయనాం దివ్యాం
 బరాలంకృతాం సత్కులధర పద్మకోమలయుగ శ్రీమత్కారం
 భోమహం - నానారత్న కిరీటకుండల లసద్వక్త్రాంబుజాం శర్మ
 నీం సర్వాభీష్టఫలప్రదాన నిరతాంసంపత్సమృద్ధ్యైసదా - ఏవం
 ధ్యాత్వాజ్వలంతం మహాకావ్యాయుతంజగత్ -

మంత్రః.

ఓం॥ కర్తవ్యేనప్రజాభూతా మయిసంభవకర్తవ్యమ్।

క్రియంవాసయమేకులె మాతరంపద్మమాలినీం॥

శ్రీవిద్యారణ్యభావ్యం.

కర్తవ్యేన - కర్తవ్యమాభ్యేనప్రసేన । ప్రజాభూతా -

ఘో, ప్రకృష్టం, ప్రజా, అపత్యంయస్యాస్యా, సుపుత్రేత్యభాః,
 ప్రజాపత్యమితీయాస్కవచనాత్ | ధూతా - అభవత్ | అతః 1
 హేకదశామ - శ్రీపుత్ర | త్వం | మయి - మదీయగృహే | సం
 భవ - సంవస | పద్మమాలినీం - కమలమాలాధారిణీం | మా
 తరం - తవజననీం | శ్రియం - లక్ష్మీం | మమ - మమ | కులె -
 వంశే | వాసయ - నివాసయ || 3 || ౧ || ౧ ||

పృథ్వీధరభావ్యం.

హేకదశామ - శ్రీపుత్ర | మయిసంభవ - మయిప్రసాదం
 కురు | యతఃశ్రీః | త్వయాకదశామేన | ప్రజాధూతా - పుత్ర
 వతీజాతా | తస్తాత్ | మాతరం - తవజననీం | పద్మినీం - పద్మ
 రచితమాలికాం | శ్రియం - లక్ష్మీం | మమ | కులె - వంశే |
 వాసయ - ప్రతిష్ఠాపయ | త్వత్పరాసతీవా సంకర్షిత్యభాః ||
 3 || ౧ || ౧ ||

మన్త్రకల్పాణకవే.

కదశామ నేత్యానికాంతు శ్రీసూక్తకాదశీమృతం | గా
 వఃసంతాం సంశూజ్యతే దక్షరలక్షకం || వంశీంవ మితిన్యా
 సః || ధ్యానం || సవత్సాగౌరివ ప్రీతాకదశామేన తథేందిరా |

కల్యాణీమర్త్య హనిత్యం నివసేత్పద్మమలిసీ ॥ మంత్రసేద్యతః
చిరావిచ్ఛిన్న వంశపరంపరాభివృద్ధి రఖండితైశ్వర్యలాభశ్చ శవ
తే । సంతానసౌభాగ్య బ్రహ్మయంతుత్రః ॥ పద్మాక్షమాలయా
గోష్ఠప్రజపేత్ । బాలేశ్వఃపయోదద్యా ద్బాలికాభ్యశ్చ ప్రత్య
హం సువాసినీమర్మయేత్ప్రతాప్నిశ్చ ॥ ౩ ॥ ౧ ॥ ౧ ॥

ఇత్యేకాదశీ ఋగ్వేదామ్ ॥

తాత్పర్యము.

ఓ మహాలక్ష్మీ నీవు కడఁముండినను వానిచేత కుమా
రుఁడు గలవైనావు. ఓయి కడఁముండా మాయింట వచ్చి
యుండుము. కమలధారిణి యగు నీ తల్లిమైన లక్ష్మీని పా
యింట నివసించునట్లు చేయుము. అను సర్గముగల ఈ మంత్ర
మును పద్మాక్ష మాలికతో గోష్ఠమున గూర్చుండి ౩౧ - లక్ష
లయ్యేవరకు జపము చేయవలసినది. తేత విద్వలకు పాలు మెసం
గుచు వారి తల్లిలైన ముత్తైనువలను నిత్యము పూజింపవలసినది.
ఆపులకును దాడలకును మేత బెట్టవలసినది. ఇట్లు తేసేసేని
మంత్రము సిద్ధించు. నట్టివానికి యా చంద్రార్కముగ ను
చ్చిన్న వంశ పరంపరాభి వృద్ధి యగునట్లు సంతాన సౌభా

మబ్బును - వానికిని వాని వంశస్థులకును అఖండితైశ్వర్య
మగును. ఈ మంత్రము సంతాన సౌభాగ్య ప్రదం
నదుట॥౩౦॥౧౦॥

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

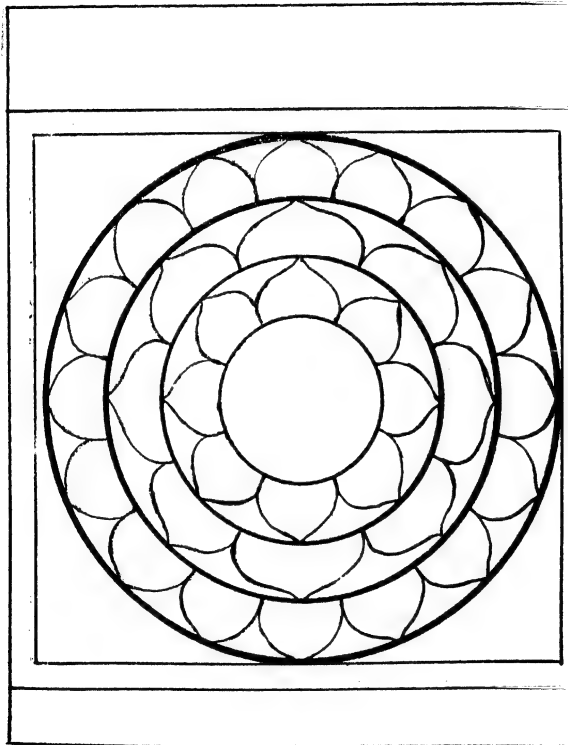
బిందువస్వజ్జనమాలిఖ్య వస్వజ్జంచతతఃపరం - కలా
తతఃపశ్చాద్ దృశ్యకాద్యం ద్వసంయుతం - బిందాశీబీ
లిఖ్య కలాంతంమంత్రలేఖనం - పూర్ణంచకమలబీజైః భూ
మాత్మకామపి - ఎతద్వంద్రంచుహుబద్ధి దాయకం సర్వసిద్ధి
ప్రప్రపౌత్రాభివృద్ధిస్య త్వాపనాత్సర్వసంపదః - శ్రీమైనమ

శ్రీసూక్తే ద్వాదశీఋక్.

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే.

అశ్వశ్రీశ్రీసూక్తప్రజంబులి ద్వాదశీఋక్
మంత్రస్య - చిక్లీతోభగవాన్మహిః - అనుష్టుప్ శుండః - అ
శ్వశ్రీదేవతా - అం బీజం - లం శక్తిః - శ్రీం కీలకం -
మాత్మ శ్రీలక్ష్మీదేవతా ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః -
జాతాగ్నిస్థాన - అంగుష్ఠా - చిక్లీతవస - తర్జ - మంగు

శ్రీమూక్తభావ్యం.

౬౧

మధ్యమా - దేవీంమాతరం - ఆనా - శ్రీయంవాసయ - కనిష్ఠి
 తా - మేకుల - కరతల - ఏవం మృదయాదిన్యాసః - ధ్యా
 నం - ధ్యామైత్కల్పతరోర్మూల రత్నసింహాసనేస్థితాం - పద్మద్వ
 యభరాంపద్మాం వరదాభయధారిణీం - సర్వరత్నవిచిత్రాంగీం
 రక్తశ్రీపాదపీఠికాం - రామచండనీతచ్ఛత్ర చామరద్వయవీ
 జితాం - రత్నమౌరభిషించంతీం భక్తంగజకరోద్భవతైః - ఏవం
 ధ్యాత్వా జపజ్ఞుంభవేధనపరిస్వయం -

మంత్రః.

ఓం॥ అపస్రజంతున్నిగ్ధాని చిక్షీతవసమేగృహే।

నిజదేవీంమాతరం శ్రీయంవాసయమేకుల॥

శ్రీవిద్యారణ్యభావ్యమ్.

ఆపః - అబిభ్రునిన్యౌదేవతాః । స్నిగ్ధాని - స్నేహాయు
 క్తానికార్యాణి । స్పృశంతు - ఉత్పాదయంతు । అపాంస్నేహ
 గుణవత్త్వాదితభావః । హేచిక్షీత - చిక్షీతాఖ్యశ్రీఛత్ర । మే -
 మమ । గృహే - గృహే । నివసవ - వాసంకురు । ఆపివ ।
 తాందేవీంమాతరం - శ్రీయం । మే - మమ । కుతే । నివాసయ-
 సంవాసయ॥౩॥౧౧౧॥

సూక్తాథాసంగ్రహం.

యదగ్ర ఆపవహసత్ అదభ్యస్సర్వమభూజ్జాత్ | నారా
 స్తా ఆయనం యస్యసహినారాయణస్థపరః || సూతేనరాంశ్చ
 యా ఆపస్తాయదస్యాయస్థహరేః | తస్యస్వాభావితీ శక్తిదే
 వీనారాయణీస్తృతా || అదోభ్యహిపుభివీజాతా అగ్నిరభ్యభ్యవ
 స్తథా | వాయురగ్రహ్యపాంవత్స శ్చంద్రమాస్సర్వమభ్యుగ ||
 జీవజీవరసంచివ్య మమృతంజలముచ్యతే | జాయతేరీయతేయ
 త్రి జగత్తజ్జలమీరితం || తజ్జలానిరశాంతాత్తా చితంజలముపాస
 తే || తస్మాత్సర్వవిదాశానా మపాంసప్రస్తుత్వముచ్యతే | అభ్యు
 ప్రితిష్ఠితస్సేత్సేహ ప్రేవైవతరమాణవః || జగద్భావాయసంబధ్ధా
 స్తథానౌస్యాజ్జగల్లయః | తస్మాదుపాసకోదేవీం ప్రాథకాయేద
 వ్వరూపిణీం || భోగ్యద్రవ్యాణిసర్వాణి మమస్త్రిధానిమాతృకా |
 సృజతుశ్చిరపాందేవీ భోగభావాయథామివీ || శ్రీదేవ్యాస్తనయోజ
 జ్ఞే చిక్షీతోనామమత్తథః | అమన్మరికృతాచిత్రే జాతఃకామూహీ
 చిత్రజః || ఆయమేవహిసంసార హేతుస్సర్వాథాసాధకః | జగ
 త్కామహితంసర్వం యేనద్వైతభలోదయః | యశ్చాకామహతో
 దేహీ శ్రోత్రియోబ్రహ్మణిస్థితః || బ్రహ్మసంపత్స్యతేతస్య కథా
 వ్యంసహివిద్యతే | అత్యైష్ఠ్యప్రేషకరూపాయాః ప్రాప్తిః కామని

బంధనా ॥ తస్మాచ్ఛ్రీక్షితనామానం లక్ష్మీపుత్రంహిదుజాయం ।
 కామదేవంసమారాధ్య యత్నతఃప్రాభుయాచ్ఛియం ॥ లక్ష్మీః
 ప్రియత్నసాధ్యాహి యత్నఃకామసమద్యవః । తస్యధనాఽది
 రుద్ధస్య విభూతిత్వంహరేద్యతః ॥ చీక్షితశ్శ్రీగుతస్సాన్వమిన్ చి
 రంనివసమద్రృహే । మత్కులెసుచిరంతప్త మచ్ఛిత్రైసన్నిధిం
 కురు ॥ త్వదాగమనమాత్రేణ త్వత్ప్రాతాత్వామనువ్రజేత్ । త్వయి
 ప్రీతిపరాసాహి తవళంబోనువతీన్ ॥ శ్రీదేవీంశాంమమగృహ
 చిరంవాసయమాతరం । నమోస్తుతుభ్యంచీక్షిత శ్రీదేవ్యైచనమా
 నయః ॥ ఏతత్ప్రాత్పర్యకాంసూక్తే ప్రజపేద్వాదశీమృచం । చంద్ర
 మాముషిరేతస్య దేవతాత్వమృతేశ్వరీ ॥ చీక్షితయాతాశ్రీశ్చం
 దో నుష్టుబ్ధ్వింబీజముచ్యతే । చతుష్షష్ఠిసహస్రాణి ప్రజపేన్నంత్ర
 సిద్ధయే ॥ నద్యాస్సముద్రగామిన్యాస్తీరేబిల్యతరోస్తపే । జల
 కులభంసమభ్యుచ్యతే షష్ఠిం చావిష్టకాంచరేత్ ॥ యచ్చయా
 జుషశాఖాయా ముక్తమూరుణకేతుకే । తేనతంత్రేణసహితం
 స్వశాఖోక్తవిధించరేత్ ॥ ప్రపాదానంప్రవర్ణిత దద్యాత్పానీ
 యమేవచ । సువాసినిభ్యోవిప్రేభ్య వ్రదవత్సేభ్యఏవచ ॥ భూతా
 వ్యాయసతోదేవీ తుష్యంతీశ్రీహరిప్రియా । తస్యాన్నంభోగ్యజా
 తంచ తనిచ్చాసమకాలికం ॥ హితంమృష్టంసమృద్ధంచ శుద్ధం

యావదపేక్షితం । తత్కుటుంబస్యపర్యాప్తం తదాశ్రితజనస్థితః ॥
తదావాసేతత్కులేవ మహాలక్ష్మీఃస్థిరాభవేత్ ॥ఇతి॥ఇతి ద్వాదశీ
ఋగ్వ్యాఖ్యాతా ॥

తాత్పర్యము.

జిడ్డుగల రుచియైన భోగ్యవస్తువులను జలాభిమాని జేవ
తులు సృష్టించి నా కివ్వని - ఆనగా, బ్రహ్మ సృష్టియందు ఉప
కములే మొదటివి. వానియందు భగవంతుడు గలడు. ఉప
కములవలన లోకము సృష్టింప బడ్డది - ఆహారాది సమస్త
భోగ్యవస్తువులను నీటివలన గలుగుచున్నది - నీరే ప్రాణాధా
రము. గమక - జీవన స్వరూపిణియై జలాభిమాని యగుటవలన
అమృతేశ్వరి యను పేరం బరగిన మహాలక్ష్మీ, నా కిష్టముల
సంపంకుగాత యని భావము. చల్లదనము చేత మనస్సును
తడిపి ధారించునది ఆస్నోదక రసము దానియందు స్నేహజని
యెడు జిడ్డు గలదు అదియే తలలొని మెదడును పోషించును.
అప్పుట గల మసూమయ కోశంబున అంతఃకరణ వృత్తి యను
మహాలక్ష్మీ గలదు. ఆమె జీవాత్మ స్వరూపుడగు మహావిష్ణువు
జాత్రయించి యున్నయది. ఆమెకు కాను మనియెడు మన్న
భూతు వుట్టుచున్నాడు. అట్టి చిత్రభండయాన కామందే చిహ్న

తుడనియెడు లక్ష్మీపుత్రు డగును. కామ సంకల్పము లేనివా
 గలు ధనాది కామ్యములను సాధించుటకు యత్నింపరు గాన
 పురుషార్థకామలన్నియు ధర్మాకవిరుద్ధ కామసాధ్యంబు లన
 బడును. కావున కామేశ్వరి యగు మహాలక్ష్మి, కామముగల
 వారి యందు నివసించును. కనుక - ఓ కామమా! మా
 యింట నుండుము. అనగా నేనును, నా వంశస్థులను ప్రవృత్తి
 ధర్మాపరాయణులయ్యెదమని భావము. ఓ చిక్లితుడా! నీవు
 నాయందు నిలిచి నీయందు ప్రీతిగల నీ తల్లిమైన శ్రీదేవిని నా
 యింట అనగా నా కులమున శాశ్వతముగ నుండునటుల జేయు
 మని ప్రార్థికాంచుట. ఇట్టి యర్థకముగల ఈ మంత్రమును
 ఆక్షరమునకు రెండు వేలవంతున ౬౪ వేలు - జపము జేయ
 వలెననిది - చలిపండిత్యను బెట్టించి ఉదక దానము జేయ
 వలెను. మహానదీ తీరమున బిల్వవృక్ష మూలంబున జపిం
 చ తగును. ఆరుణకేతుక చయమోక్తవిధి ననుసరించి
 కల్పాంత ప్రకారముగ శాంతి జేయవలెననిది - ఈ మంత్ర
 సిద్ధినికి భోగ భోగ్యాభివృద్ధి గలిగి కోరిక లన్నియు చేకూరును.
 అతని శృహమున వంశపారంపర్యముగ లక్ష్మీసాన్నిధ్యము కలుగు
 ననుట॥౧౨॥

యంత్రం.

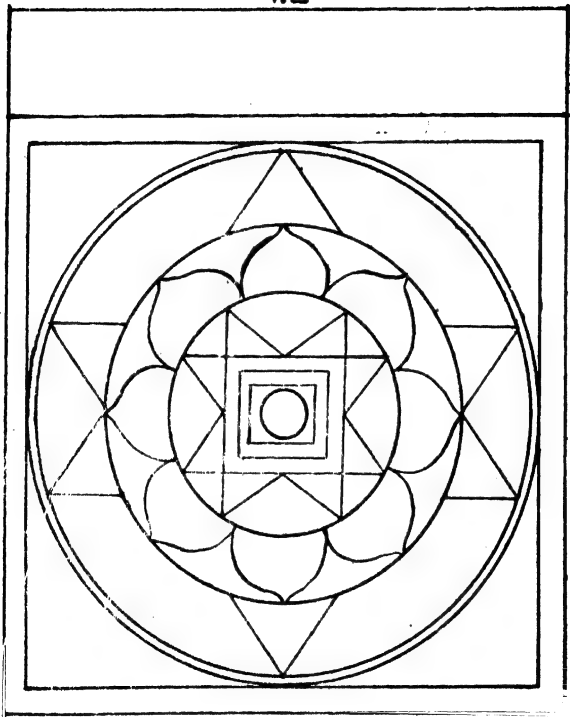
బిందుభూద్వంద్వమలిఖ్య నాగకోణంతవజ్రకం - రసకో
ణంతతోలిఖ్య రసాంతంక్రమతోమసుం - ఏతత్తారణసంవేప్య
ధారయేదసమ్మర్థిమత్ - ఏతస్తాత్కమలాయంత్రా దసమ్మర్థిరమి
ప్యతి - జ్యేష్ఠావనాశమాయాతి నీహరభవభాస్కరాత్.

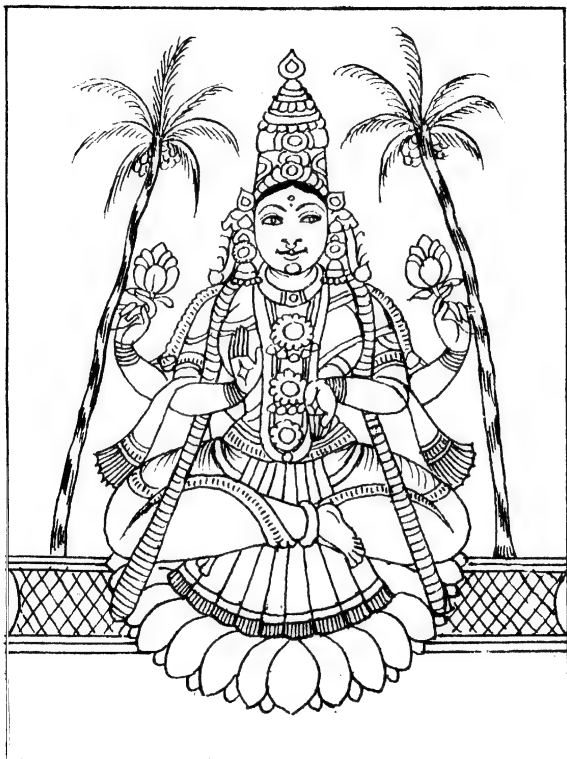

శ్రీసూక్తే త్రయోదశీ ఋక్.

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే.

ఆస్యశ్రీశ్రీసూక్త ఆద్వైంపుష్కరిణీమితి త్రయోదశ
ఋజ్జహే మంత్రస్య - జాతపేదా ఋషిః - ఆనుష్టుప్ ఛందః ।
శ్రీమహాలక్ష్మీర్దేవతా - ఆం బీజం, స్వాహా శక్తిః - శ్రీం కీల్
కం - శ్రీమహాలక్ష్మీ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేపనియోగః - ఓం
ఆద్వైంపుష్కరిణీం పుష్టిం - అంగుష్ఠాగ్రాంస - పింగళాం -
తర్జనీ - వత్సమాలినీం - మధ్యమా - చంద్రాం హిరణ్మయీం
లక్ష్మీం - అనామి - జాతపేదః - కనిష్ఠికా - మలవహ - కర
తల - ఏవంహృదయాదిన్యాసః - ధ్యానం ॥ ధ్యామత్కల్పతరో

గూలరత్నసింహసంస్థితాం । పద్మద్వయభరాం పద్మాం పరదా
భయధారణీం ॥ సర్వరత్నవిచిత్రాంగీం రక్తశ్రీపాదపీఠికాం ।
నియతః ప్రజాపత్యంత్రీ లక్ష్మసంభ్రాజకత్వనుం ॥ పిపాసానాశనం
బుద్ధి దాయకం ప్రథమం స్మృతం । అభూతిమసమ్మద్ధించ ద్భవీ
యనవినాశయత్ .

మంత్రః.

ఓం॥ ఆద్వైతపుష్కరణీంపుష్టిం పింగళాంపద్మమాలినీం ।
చంద్రాంహిరణ్మయీంలక్ష్మీంజాతవేదోమలవహం॥౧౩॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యమ్.

అథతృతీయవశేః తృతీయాంబుక్ ॥ ఆద్రక్ష్యమితి ॥ ఆ
ద్రక్ష్యం - ఆద్రక్ష్యంధాం । పుష్కరణీం - ఆభిషేకాద్యుక్తవి
ద్యజకుండాగ్రాం । పుష్కరశబ్దో గణకుండాగ్రవాచకః । పద్మవ
తీంవా । పద్మలతారూపాంవా । పుష్కరమాలినీం - పుష్టిరూపాం
వా । పుష్టిరూపేణసంస్థితేతి మార్కండేయవచనాత్ । పింగ
ళాం - పింగళవణాం । పద్మమాలినీమిత్యాది ॥ సిద్ధమస్మత్ ॥
౧౩ ॥ మంత్రంతర మంత్రపాఠోభిద్యతే - సచ ఉత్తరముః శ్లో
కావగమ్యతే.

మహాలక్ష్మీ రత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

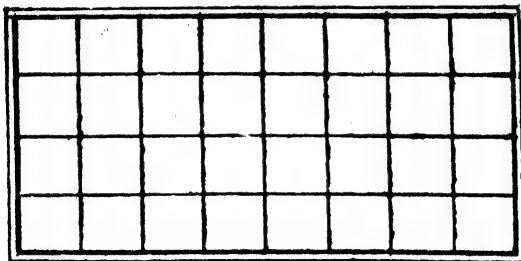
ద్వాత్రింశతోక్తమత్రయంత్రే లిఖేన్నంత్రయథాక్రమం -
లిఖిత్యాబిల్వఫలకే సాధ్యనామసమన్వితం - తత్రదేవీం సమా
వాహ్య పూజయత్పరదేవతాం - సర్వసిద్ధింసమాశ్రిత్య కసభా
న్యంచవిందతి.

శ్రీసూక్త చతుర్దశ్యం.

మహాలక్ష్మీ రత్నకోశే.

అస్యశ్రీశ్రీసూక్త చతుర్దశ్యం జ్ఞానమంత్రస్య జాతపే
దాబుధిః - అనుష్టుప్ ఛందః - శ్రీరాజ్య లక్ష్మీదేవతా - శ్రీం
బీజం - హం శక్తిః - హ్రీం కీలకం శ్రీరాజ్యలక్ష్మీ ప్రసాదసి
ద్ధౌః జపేవినియోగః - ఆర్ధాంపుష్కరిణీం యష్టిం - ఆంగు -
సువర్ణాం తర్జనీ - శేమమాలినీం - మధ్యమా - సూర్యార్క
హిరణ్మయీం - అనామి - లక్ష్మీం - కనిష్ఠికా - జాతపేదోమ
మావహ - కరతల - ఏవంహృదయాదిన్యాసః - ఛానం || పక్షం
మణిమయంకుంభ మిత్తుచాపంచలిభ్రతీం - పుష్పబాణంమహా

శ్రీసూక్త భాష్యం.

౬౯

లక్ష్మీం భామద్రాజ్యప్రదాయినీం - ఏవంభ్యాత్వాజ్జెజ్జితం
రాజ్యలక్ష్మీం సమశ్నతే.

మంత్రః.

అథ చతుదశశీఋక్.

ఓం॥ ఆద్వైతయఃషర-రణీంయష్టిం సువగ్ధాంహేమమాల్నిం॥
సూర్యాంసారణ్మయీంలక్ష్మీం జాతవేదోమతివహ ॥౧౪॥

శ్రీపద్యారణ్య భాష్యం.

ఆద్రాణం - పూర్వోక్తం । యష్కరిణీం - యష్టిః రాం,
వేత్రహస్తామిత్యథాః । “టిల్పపశ్చాదసః, । తద్వతీం -
దదకారిణీ, దండకరాంవా । యష్టిం - దండకూపాం ధమణ-
దండస్వరూపిణీ విమ్రాణాహ్వాతైః । సూర్యాం - శోభనీవ
తాం । రుక్మరూపిణీ, రుక్మణీం, రుక్మదేవతాంవా । హేమ
మాల్నిం - హేమవికృతశృంఖలాది మాలావణీం । సూర్యాం -
సూర్య వత్ప్రకాశమనాం । తద్రూపాంవా । సిద్ధమయేత్ ॥
౩॥౪॥౧౪॥

పుణ్యధర భాష్యం.

త్రక్షాదశీఋక్॥ హేజాతవేదః - సంస్కృతాన్నే । ఆ
ద్యౌః - శీతలగుణం । పుష్కరిణీం - గజగుండ్రాగ్రవతీంవా ।
పుష్టిం - పోషణకరీం । సువరాణాం - శోభనకాంతిం । హేమమా
లినిం - హేమకన్త రచితస్వరీం । సూర్యాం - విశ్వరూ
పాం । హిరణ్మయీం - స్వర్ణరూపాం । మే - మదభావం । ఆవహ -
ఆవాహనంతురు॥౧౩॥

చతుషశీఋక్॥ హేఅన్నే । ఆద్రాణం - పూర్వోక్తం ।
పుష్కరిణీం - కరిహస్తాగ్రవతీం । యష్టిం - పాలాశాది చండ
రూపాం । ఇష్టిమితిపాతే యాగస్వరూపాం । పింగళాం - క్షత్ర
వర్ణాణాం । పద్మమాలినిం - పూర్వోక్తరూపాం । చంద్రాం - సు
తోషకరీం, చంద్రమండలవాసినీం, చంద్రరూపాం, కర్పూర
ధారిణీంవా । హిరణ్మయీం - సువర్ణమయీం । భనరూపాం,
భనప్రచురాంవా । లక్ష్మీం । మమదభావం । మమేతిపాతే మత్సం
బంధి పయోజనాయ ఆవహ॥౧౪॥

శ్రీతత్త్వై.

మమకారోమదశ్చ తి వశేకతేపార్వయోద్వకయోః । దేవ
తేగజరూపిణ్యో శ్రీదేవీమభిషించతః ॥ తయోశ్శిందాగ్రయోర్భా
త అశాప్రీత్యాహ్వయూపుభా । సువణకలకాతాభ్యాం తృప్తి
పూణాకంఠసాన్వహం ॥ హృత్పత్నవాసినీదేవీ చిద్రూపిణ్యభిషి
చ్యతే । దేహేగృహత్వకేవిష్టే త్వహనన్దేనవిష్ణునా ॥ ఏతావాన్వజ
ఽత్యైస్తు విభూతేర్వివైరోధ్యవః । తాన్ద్రచేదభిషేకార్ద్రాం పు
ష్టిదాంపుష్టిరూపిణీం ॥ రుక్మాభాన్ద్రష్టమగ్రమృం సువణకం
స్వగణక్షులినీం ॥ సూర్యామృతశ్వగృహంపంచ సవిత్రీః సూర్యరూ
పిణీం । అత్రసంభ్రాంవచిద్రూపిణీం జ్ఞానదృష్టిస్త్వరూపిణీం । చ
క్షుఃప్రకాశదాన్వైవ హిరణ్యప్రచరాంతిధా । స్వణాత్తనావి
ర్భూకాంచ బాతవేదోమలవహా । ఋచమేతాంజతేన్నిత్యం
చక్యస్త్రుర్కందివాద్విజః । చక్షుకరేతటాకేనా వ్రత్యహంత్రసహ
స్రేణం । మండలత్రయవక్త్యస్తం వ్రతదీప్తవరాయణం । సువాసినీ
శతంపూజ్యం సాలంకారంసదక్షిణం । సిద్ధౌగబాంతిరైశ్వర
మూరోగ్యంభాగ్యమేవచ । శ్రర్వాభానీధిమంతేతు సూర్యసాయు
జ్యమాపుయూత్ ॥ మైత్ర్యాదివృత్తిభిశ్చాద్రాక్షుం విరాజికిరుణాం
శ్రిణం । దయాద్రాహంపేద్రహస్తాంచ వ్రతదండస్త్వరూపిణీం ।

సింహభాంధ్రసన్నాస్యాం జన్మమూలాధరాంతథా । చంద్రస్థాం
 చంద్రరూపాంచ చంద్రాంచంద్రధరాంతథా । హిరణ్మయీమహా
 లక్ష్మీ మృచమేతాంజనేనీశి । అరభ్యశక్త్యవంచమ్యా మాస్థేవదశ
 రాక్షిణు । ప్రాప్త్యాకోతరవ్యవైక జనేద్వరపరాయణః । ద్వాత్రిం
 శశ్వాగవగ్యంతం పునశ్చరణముచ్యతే । చంద్రమండలమాలక్య
 లక్ష్మీంక్షీలలితాంబికాం । నీదృశుసార్యభామత్వం పశీకరణమే
 వచ । పూర్ణానందప్రసిద్ధాంచ కీర్తికాంభోగంచహర్షణం । ప్రా
 ప్యాంతేచస్త్రీపాయుజ్యం ప్రాప్నోత్యేవనసూరయజ్ఞః॥ ఇతిత్రయో
 దశ చతుదశశర్పావ్యాఖ్యాతే॥౧౩॥౧౪॥

తాత్పర్యము.

ఓయి సంస్కృతాన్ని మూర్ఖుడా! సూర్యప్రకాశ రూ
 పిణిమై సువర్ణ రూపమున విశ్వర్యము సుసంగు శ్రీ మహా
 లక్ష్మీ లోక రక్షకురాలై పుష్టి సుసంగుచు బంగారి కమలముల
 హారముల మెలంగి ఇరు కెలంకుల గజములచేత నభిషిక్తురా
 లగుచు చల్లఁగ వెలుగుచున్నది. అట్టి గజలక్ష్మిని నన్ను రక్షిం
 చుటకై పిలుచుక రత్నము. ఈ మంత్రము వచనూడఁగ ఋక్మని

శ్రీ సూక్త భాష్యం.

14

పృథ్వీధర భాష్యము. పరువార్లవ ఋక్కుని శ్రీవిద్యారణ్యులు భాష్యము. ఓయి అగ్నిహోత్రులారా! ఇతరులు చేరినట్టి శ్రీ స్వరూపిణియై బంగారమునకు నేరితి యను మహిమిచ్చి, నీవే కాదు రూపమున వెలంగుచు సూర్యకాంతి వలె ప్రకాశము గలది బంగారి గొలుసుల కింతసరమలను ధరించి భాగ్య ప్రచురముగ నున్నది - అటును నామగా పిలుచుక రమ్ము. అని కొందర కథాము చెప్పుదురు.

౧౪ వ - ఋక్కు యస్మిమని కొందరు - ఇస్మిమని కొందరు వచించెదరు - మున్ను చెప్పిన గజలక్ష్మీ రూపమునై ఇచ్చటయును పృథ్వీధరులు చెప్పిరిగాని శ్రీవిద్యారణ్యులు అట్లు చెప్పలేదు. ౧౩ వ - ఋక్కున చంద్ర రూపముగను, ౧౪ వ - ఋక్కున సూర్య రూపముగను విద్యారణ్య భాష్యము చెప్పిచున్నది - తద్వ్యతిరేకముగ పృథ్వీధర భాష్యము చెప్పచున్నది - యపిమనగా వేత్రధారిణి యగుటవలన దండస్వరూపిణి యని బ్రాహ్మపురాణ వచనమును బట్టి శ్రీ విద్యారణ్యులు నిర్వచన జేసిరి. “పాలాశోబ్రాహ్మణస్య” ఇత్యాది సూత్రానుసారముగ బ్రహ్మచర్యాద్యాక్షయముల యందు మంత్రవత్తుగ ధరింప

ఒకడు దండస్వరూపిని యని పృథ్వీధరు లనిరి. ఇష్టిమను పాత
 మున యాగస్వరూపిని యవబడియె. “చంద్రాం, అనగా
 “చంద్ర, ధాతువును బట్టి అన్తదకారిని యనియు దీప్తిమతి
 యనియు నెన్నుబడవగను. “చంద్రమండల వాసినీం, అను
 పురాణ శాస్త్ర్యంబును సంగత మగుచున్నది. మరియు చంద్ర
 సూర్యాదులు లక్ష్మీస్వరూపు లని కొన్ని ప్రమాణములు చెప్పు
 చున్నవి. పర్వ కల్పావసరమును ధరించి చల్లగ పరిమళింపుచు
 తెల్లని కాంచి గలిగి యుండుటవలన చంద్రా మనబడియె నని
 కొందఱు వక్కాదింపిరి. శ్రీ తత్వాది సూక్తోపాసనా క్రమ
 విధానక గ్రంథంబులు ౧౩, ౧౪ ఋక్కులు రెంటికిని జం
 టగ నుపాసనాని ప్రాయమును విశదీకరించిరి - మంత్రపాత
 భేదంబును, పాఠ్యాపత్య క్రమంబును అధ్యాయక సంప్రదాయా
 ను సారముగ తెలిశికొన దళును, అదియు నాదు దేశముల
 వారి వాడుకను బట్టి విచిత్రము గలిగి యుండున్నది. వేద
 పాత విషయంబున శ్రీ విద్యారణ్యచార్య సంప్రదాయమే పరి
 శుద్ధమైన దైవత మనందు దేశమున పృథ్వీధరపాతమే ప్రబలి
 యున్నది. నునుకాకము, నుదము, లురెండు గుణములు లె
 డెను లై లక్ష్మిని అభిషేకింపు చున్నది. నాటి తొండుముల

యందు ఆర్యులు, ప్రతియూ పది రెండు నూరులు తప్పి అది
 డివికమును భరించిన బంగారి కిందనై యందును పూర్వము
 కమలంబున చిద్రూపిణీయైన మహాత్మిని అరంభస్వరూపుని
 విష్ణుపురో చేరి జగత్సైవ్యర్యోదాగక సౌకర్యంబున పూర్వీకైరా
 లగుచుండును. ఇదియే గజలక్ష్మిని యనుచును. అది తిరిగి
 సుసంగునది, స్వప్నమున ప్రత్యక్ష మగును. బంగారికితె
 వెలుంగుచుండును, సూర్య స్వరూపమున సైవ్యర్యము మనం
 గును. అత్త స్వరూపంబున చిద్రూపిణి యగును, భావ స్వరూపి
 స్వరూపిణి యగుటంజేసి చక్షుస్ప్రకాశ క్రదయగును, సుమూల
 రూపముచే వ్యక్తురా లగుటచేత భవ ప్రాణుకృము నిచ్చుచున్నది.
 అట్టి గజలక్ష్మిని కాశరీర మనియిడు కాజ భవనంబున నివసించి
 యుండునట్లు పిలుచుకొరవ్వుని యిన్ని హోమాక్రమంబు బ్రాహ్మింబు య
 భవముగల యీ మంత్రమును సూక్ష్మాభి ముఖంబుగ పద్మాకర
 తలంబున దీక్షితుండు పగటి కాలముననే నిత్యము త్రిసహస్ర
 ప్రకారముగ మూడు మండలముల పరకు జరము చేయవలసి
 నది. ౧౦౦ - మూత్రైవలకు అలంకారపూజ జేసి జప తర్పణ
 హోమ సమారాధనాది సిద్ధి జేంచిన మహానుభావుండు గజోం
 త్రైవ్యర్యము జేంచి మహాదారోగ్య భాగ్య సమపన్నుడై సర్వా

ఇక నీస్థలం గాంచి చిరకాలము జీవించి తుదకు సూర్యసాయు
జ్యము మొందు ననుట॥౧౩॥

మైత్రీ, కరుణ, ముదిత, తితిత్వా, యస్మిన్చిత్త పరికర్షణ
ములచేత నావ్రాణంతః కరణుండగు భక్తుండు శ్రీ విరాట్పురుషు
డేహ మగుటవలన నట్టి జగత్స్వరూపుం డైన శ్రీ విరాట్స్థాతికా
యగు శ్రీ నారాయణుని దయాస్వరూపిణి మైన శ్రీ దేవి భక్తుల
యందు దయాద్రవ్యహృదయరా లగుటంజేసి యావ్రాణయనం
బడియె - లోకశత్రుకత్రికత్వ లక్షణంబగు శేత్రంబును తన
హస్తంబునఁ దాల్చినది గాన నట్లేవి దండస్వరూపిణి యనం
బరగు. తత్తస్వణా శ్రవణాకాదిగ యగుటంజేసి పింగళ యనం
బడియె. మరియు తాదేవి దేహంబున మూలాధార స్వాధిష్ఠా
నాగ్నేయమణి పూర్వానాట త విశిష్ట సహస్రారహృత్ త్పిండరీ
కాది కమలమాలికా ధారిణి యగుటంజేసి యనుజ్ఞావేంద్రియ
గోళాత్మక కమలమాలిక యందు జ్ఞానభాగాధార యగుటవల
నను, పిండాండమున పద్మమాలిని యనంబరగు. మరియు నా
దేవి బ్రహ్మాండంబున కమలవనం బను 'చంద్రహానిని' యగుటం
జేసి చంద్రకిరణ మాలాత్మక స్పృశి యగుచుండు - నింతయ

గాక సకల సురాసుర సరోరగాది ప్రాణులచేత కమలార్చితమై పద్మకూలిన యనంబరగు - మరియు వైశాఖ దివ్య సువణకా సహస్రపత్ర స్వర్గరాజిత యని పురాణంబులు మ్రుతింపుచుండును - ఆ శ్రీదేవి చంద్ర స్వరూపిణిమై జగదాహ్లాదంబు సుసంకు చంద్రమండల వాసివిష్ణు శీత కిరణములచే సస్యాదులనుజ్జీవింపం జేయును - అఖిలప్రాణుల గర్భస్థ పిండంబులను పెంపుజేయును - అదియామంగాక ఘనసారశీతల యనబడుచుండును - ఆ లక్ష్మీ హిరణ్యరూపముగ నావిర్భవించినది గాన నూహిరణ్యరేతస్కుండవగు యజ్ఞ పురుషుండవ! మద్రక్షణాక్షణంబుగ నా మహాలక్ష్మీని పిలుచుక రమ్మని తాత్పర్యముగల ఈ మంత్రమును శుక్లపక్ష పంచమియం దారంభించి ౧౦ దినముల రాత్రికాలముల యందు వ్రత పరాయణుండై చంద్రమండలమును జూచుచు లలితా స్వరూపిణియగు లక్ష్మీని లక్ష్మీకరించి ౩౨ - మాసముల వరకును జపించి విష్ణుక్త ప్రకారముగ శాంతిచేసి నేని యమృతాత్మండు నెద్దమంత్రిమంత్రిన పిదప సార్వభౌమత్వంబును జగద్వశీకరణ చణితయును పూర్ణాకాశంద ప్రతిష్ఠను కీర్తిభాగ మహద్భవాదులను చిరకాలము జెందియుండి

తదను చంద్రసాతీక్య చంద్రసాష్టికత్వ చంద్రసాయుజ్యః
ముగ్గు మూర్ఖములను వరుసగ జెందగలడని॥౧౪॥

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః

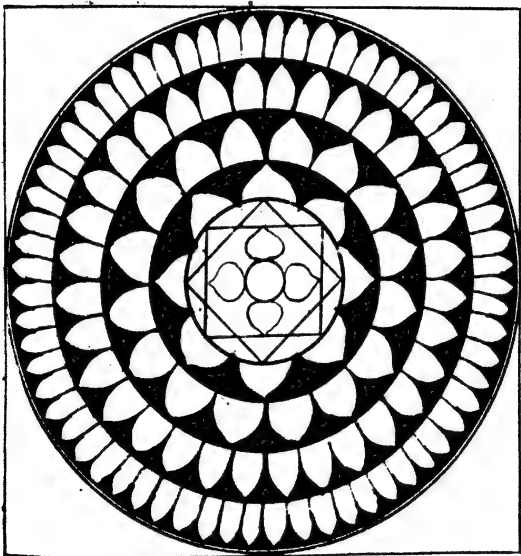
చింతుపేదదళంలిఖ్య వస్వారంవసుపత్రకం - కలా
సూరిఖ్య చిందావే కాక్షరలిఖేత్ - కలాంతములమా
ద్వంద్వలింశమాతృకాలిఖేత్ - చతుష్షష్టిదశచింతా మనః
లిఖ్యధూతుర - శ్రీనిసంసర్వతఃపూర్ణా కారయద్వంత్రతత్వవి
ఎవమేతత్సహాయంత్రం ఘక్తిముక్తిఫలప్రదం - ధారణా
యంత్రస్య సర్వసంకర్షమృద్ధిమాన్ - వల్లభ స్సర్వభావా
జాయతేసాధకోత్తమః.

శ్రీసూక్ష్మ పంచదశ్యుక్.

మహాలక్ష్మీ రత్నకోశే.

అశ్యశ్రీశ్రీసూక్ష్మ తృతీయవర్గ ముక్తంచదశ మహ
త్రస్య ఆంగిరా ముషిః (ఇతిమహాలక్ష్మీ రత్నకోశ) క

ఋషిః (ఇతి మంత్రకల్పానామ) అనుష్టుప్ శ్లోకః (ఇతి కర్మ
 బోధ) ప్రస్తావనశ్లోకః (ఇతి మంత్రకల్పాద్వయే) శ్రీలక్ష్మీ ప్ర
 బాతా - హ్రీం వీజం - శ్రీం శక్తిః - హ్రీం కీలకం (ఇతి మంత్ర
 కల్పాద్వయే) శ్రీరాజ్య సింహాసనస్థ మహాలక్ష్మీ ప్రసాదనిధ్యుత్థ
 జపేవినియోగః - హ్రీం తాం మఆవహ - ఆంగుస్తా - శ్రీం జాత
 వేదః - తద్వ - హ్రీంలక్ష్మీ మనపగామినీం - మధ్యమా - హ్రీం
 యస్యాం హిరణ్యం - అనామి - శ్రీంప్రభూతంగావోదా శ్వా
 శ్వా - తినిష్మితా - హ్రీం పురుషానహం - కరతలక - ఏవం
 హృదయాదిస్యాసః - ధ్యాయైష్వర్యే ప్రహసితముఖేం రాజ్యసిం
 హాసనస్థాం ముద్రాశక్తిం సకలవినుతాం సర్వసం నేవ్యమా
 నాం - ఆగ్నేపూజ్యా మఖిలజననీం హేమవరాం హిరణ్యం
 కాగ్నేవేలాంభువనసుఖదాం భార్గవీంధూతభాత్రీం.

మంత్రః.

తృతీయవస్త్రైః ఋక్పంచమీ.

ఓం॥ తాం మఆవహ జాతవేదో లక్ష్మీ మనపగామినీం।
 యస్యాం హిరణ్యం ప్రభూతంగావోదా శ్వా శ్వా స్వదేయం
 పురుషానహం॥౧౫॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యం.

ఇయంబుక్ ద్వితీయా ఋచావ్యాఖ్యాతా । ప్రఘాతం ॥
 ఘాయంత్రం । గావః - గాః । దాస్యః - పరిచారికాః । ఉభయ
 త్రిశసథేజస్ । ఇయాక్ విశేషః । ఇతి తృతీయావగ్తాః ॥
 ౩ ॥ ౫ ॥ ౧౫ ॥

ప్రథ్విధరాచార్యభాష్యం.

పాజాతవేదః - అగ్నే । యస్యాం - లక్ష్మీకూగతా
 యాంసత్యాం । ప్రఘాతంహిరణ్యం - పుష్కలంధనం । గావః -
 గోమహిమ్యదీక । దాస్యః - దానీజనాక్ । అశ్వాక్ - తురగా
 దీక । పురుషాక్ - పుత్రపౌత్రమిత్ర కళత్రాదీక । విదేయం -
 ఆహంలభేయం । అనపగామినీం - నివృత్తిరహితాం । తాం -
 తాదృశీం । లక్ష్మీ - క్రియం । మే - మదభాగం । ఆవహ - ఆ
 వాహనంకురు ॥ ౧౫ ॥ ఇతి శ్రీసూక్తభాష్యం సమాప్తం.

మంత్రకల్పాణం వె.

పంచదశ్యాఋచః కుశేరఋషిః । ప్రస్తారపక్తిః శందః ।
 హ్రీం శ్రీం హ్రీమితిచీవాని । ద్విధావిధక్రతుంక్రేత సవీణత్ర

సవల్లిపేన త్రివారమనులోమ విలోమపరివతాన తజ్జీధా
సం॥ ధ్యానం॥ ధ్యాద్యేజ్జిక్ష్మం ప్రహసితముఖీం రాజ్యసిం
సస్థాం ముద్రాశక్తిం సకలవినుతాం సర్వసంసేవ్యమానాం ।
స్థూలజ్యోతిషమఖిలజననీం హేమవణాంహిరణ్యం భాగ్యో
గం భవనానుభదాం భాగవతీంధూతిదాత్రీం ॥ మంత్రోయం
న్యరాశేయా తులనీకాష్టమాలయా వా
త్యహమప్తిశతాంతం ప్రసాప్రప్రకారేణ సహస్రదివస జపా
న్తోభవతి । వ్యాహృజినైమహేష్ట్రీనీలాక్షమాలయా పంచలక్ష
కాచ్యరూపా జయతి । వస్త్రాసనైదర్భాస్తరణే వా రుద్రాక్ష
మాలయా సవలక్షజపా ద్విద్యాంప్రాప్నోతి । వేత్రాసనేసుప
రాక్ష మాలయాకోటిజపా ద్రాజ్యంప్రాప్నుయాత్ । విహిత
ర్వరామప్రదోయం మంత్రం । అథకలిష్టేషా ద్వితీయామృత
నుకరోతి । అన్యదన్యత్రోక్త మేవేతిసమానం॥౧౫॥ ఇతి పంచ
మీ ఋగ్వేదామ్॥

తాత్పర్యము.

రెండవ ఋక్కునకు చెప్పవడిన అథకలిష్టేషా ఈ ఋక్కు
సను తగియున్నది. ఈ మర్రితము సకలైహిక కామ్యాభి
ప్రీతిం బగును - దీనిని ౧౦౦౦ దినములు తులనీ పూసలతో

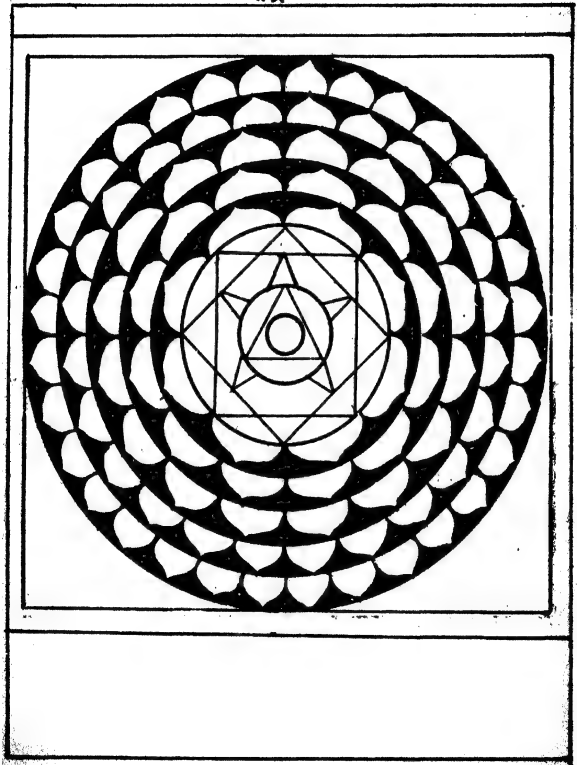
గాని కమలాక్ష మాలతోగాని భాష్యరాని సూర్యుండి రూ -
 లక్షల జపము జేసెనేని సకల కామ్యములును సిద్ధించు చుండును.
 పులి చమకమున సూర్యుండి ఇంద్రసీలమణుల మాలికతో శి -
 ల్పలు జపము జేసిన సతని శత్రువులు నాశ మగుచుండెదరు.
 వస్త్రాసనమున గాని దర్భాసనమున గాని సూర్యుండి రుద్రాక్ష
 మాలికతో ల - లక్షలు జపము జేసిన విద్యాప్రాప్తి గలుగును.
 జెత్తపు చావమీద బంగారి పూసల మాలికతో కోటి జప
 మొనర్చిన సతడు మహారాజగును. న్యూన తర్కణ హేమామా
 ది విధులను పూర్వోక్త క్రమమింకా దెలిసి జేయ వలసినది.
 ఈ మంత్రము త్రివర్గ ఫల ప్రదం బనబడియె॥ ౧౫॥ శ్రీసూక్త
 భాష్యము నుగిసెను.

మహాలక్ష్మీరక్షకోశే యంత్రోద్ధారః.

ద్వావింశతీష్టకయంత్రే ఏతన్మంత్రంవిలిఖ్యతు - కా
 కమత్పుతపాత్రాద్యై స్సమృద్ధోజాయతేదిరాత్ - మసయంత్రం
 ప్రవిక్ష్యమి మహాలక్ష్మ్యవిశేషతః -

యంత్రోద్ధారః.

పూర్ణంబాద్రయమాలిఖ్య త్రికోణత్రయవద్దశం - పంచకోణ

చంద్రవర్ణః చంద్రాంతరీక్షచంద్రకం - చంద్రాంతరీక్షకలాపత్రే చంద్రాంతరీక్ష
 తూర్వకమధ్యతే - చంద్రాంతరీక్షకలాపత్రే సర్వసౌభాగ్యదాయినీ -
 శ్రీ గాయత్రీమంతరాదే ద్వాత్రింశతాదిత్యంతకం - ధూమ్రరేఖలిఖ
 త్స్వీచం సమగ్రంకమలాసన - హేమవారాజతేజాన్త్రే నీసేవాధూ
 ర్జ్వత్రతే - పూర్వవర్ణానమేద్విద్వాత్ సర్వసౌభాగ్యకృత్స్వీచం -
 సర్వలోకపతకారం సర్వాకిర్ణకరంపరం - సర్వపాపక్షయకరం
 సర్వోపద్రవనాశకం సర్వరోగహర శ్రేష్ఠం సర్వకల్యాణివాళనం -
 సర్వభూతైశ్చశమనం - సర్వవిఘ్ననివారణం - సర్వమృత్యుప్రళయ
 నం సర్వానీస్తార్థసాధిదం - భద్రార్థకామమాయానం సాధనంభా
 గ్యకారణం - శ్రీ సూక్తస్మయోహోత్స్వంతం మయావత్తుంసశక్యతే -
 యదిభూమింసహోగతే గణ్యంతేవర్ణవీంసవః - తథావిశ్రీమహా
 లక్ష్మ్యై వైవచంసూక్తవైభవం - కథనంగణ్యతేతాత కల్పకోటి
 శతైరపి - అదస్మత్కృతకావ్రోక్షం తవశ్రీమాత్కృతైభవం - గోప్యా
 ద్దోష్టతిమంసూక్త పుస్తకంనప్రకాశయేత్ - శ్రీ సూక్తవర్ణమేకం
 తే సర్వానీస్తార్థప్రయచ్ఛతి - శ్రీ సూక్తైశ్చతుశ్చంద్రైః నివాలోకేన
 సేభ్యతి || శ్రీ సూక్తంగుర్భూతానత్రమఖిలకళుగస్వరం - పితౄణాం
 రస్సగంకిష్యో గృహీయాన్మంత్రకుస్తమం ! వశ్యజేతానికామాని
 సాధయన్మరణాసనాత్ - గురుభ్యోయావదభ్యస్తు రావదేవాభ్య

లోకమేత్ - వివరణార్థం పుస్తకస్థం సిద్ధమైనా పలోకమేత్ - అప
పాత్రేయథాన్యత్వం పయోదధిభృతాదకం - తస్యపాత్రస్యదౌ
శ్చల్యాత్పహపాత్రేణనశ్యతి - తస్మాద్గురుముఖాబిధ్యా శ్రీసూక్తం
విదేశార్చకం - ప్రజాతేనైర్వనిధ్యధం మోక్షముద్దిశ్యమంత్రవిత్ -
సర్వానాగ్రహాన్ సమాశ్రిత్య మర్త్యలోకమహీయతే॥ ఇతి మహా
లక్ష్మీరత్నకోశ సప్తవింశోధ్యాయః.

ఫలస్తుతిః.

సరుక్తకాగోక్త శ్రీసూక్తఫలస్తుతిః॥ యశ్శుచిః ప్రయతో
ఘృత్వా జుహుయాదాజ్య వన్వహం । క్రియసివంచ దశర్చంచ
శ్రీకామస్సతతం జగేత్॥౧॥

యః శ్రీకామః శశుచిర్ని ప్రయతశ్చఘృత్వా సతతంసం
కల్పదినాది పంచదశాబ్దేషు ప్రత్యహం స్వశాఖాక్త విభానేనా
గ్నిం సంస్కృత్య శ్రీసూక్త పంచదశ ఋషిః పంచదశాజ్యము
వీక్ష ముత్వాతతగి పరంక్రియః శ్రీసూక్తస్థ పంచదశర్చంసాక
ల్య నైకవారమితియథాశక్త్య ఖండపారాయణంకుర్యాత్ । అథ
నాపంచదశవారమ ఖండపారాయణంకృత్వా తతఏతాకామృచం
విధివద్యథా సంఖ్యంజగేత్ । తదశక్తౌతాకేకేగ్నాచపి పంచ

దశమ్యుభిస ప్రత్యహంపంచదశాబ్యా ముతీహుకాత్వా పంచదశ
వారం శ్రీసూక్తంజపేత్తస్య శ్రీకామస్యతస్మిన్నేవ జన్మని మహా
వీర్రాజ్యై గృహివ్యతివిజ్ఞాయతే । విధిమనుష్ఠానా సమకా
స్మతు ధాయామాత్రంవా యథాయాగ్మంవా ఫలంభవతి । ప్రత
బంధకబాహుశ్చేతు జహ్నంతరే ఫలంభవతో భవిష్యతీతిస్థాం
తః॥ తదుక్తం మంత్రరహస్యే “అధికారియధావశే యథాకా
లయథానునుం । యాద్యగ్విధానసంధానన్త ప్రజపేత్తాద్యకం
భం॥ కాదేశక్రియానామ చ్యవతామంలభేన్నగః । అత్య
త్కృతేనపుణ్యేన తస్మిన్నేవజన్మసి॥ తత్ఫలంప్రాప్నుయాత్పిన్దో
వాత్రకార్యావిచారణా । పుణ్యస్థానుత్కృత్యైతు చిరాత్కం
చిత్త్యలంభేత్॥ ప్రతిబంధకబాహుశ్చే భంజహ్నంతరేభవేత్ । న
జేవతోచ్యవంశ్యభం భవిష్యతికదాచన॥ తస్మిన్మంత్రంజపేద్విశ్వీ
నుతశుద్ధస్త్రియ క్రియా ఇతి॥౧॥

తాత్పర్యము.

భగవానుం దగువాచ సాధన సంపత్తి సంపన్నుడై
శుద్ధిహుకాతం దగుచు నింద్రియంబులకా రుర్వాప్తిపారంబుల బోవి
వ్యక నువితాభ సంధిగలవా దగుచు మత్తరాయణ శాస్త్రవత్సవి

సముచితకాలంబున పద్మాకర తులసీకానన గోష్ఠాది పుణ్య ప్రదేశంబులయందు విఘ్నక్త ప్రకారముగ దీక్షితుండై సంకల్పించి
 ౧౨ - సంవత్సరముల వరకును ప్రత్యహము నిత్యకమాణా విరుద్ధం
 బు ప్రాత్రు కాలంబున శ్రాతస్తాతక తాకికాఖ్యా యథాలా
 భాష్మియందు ౧౫ - ఋక్కులచేత పంచదశా జ్యోతుతులను
 తొలచుము జేసి ౧౫ - ఋక్కులను అఖండముగ జపము చేయ
 వలసినది - ఒక్కొక్క ఋక్కు నైనను తత్తదుక్త న్యాసాదివిధి
 ప్రకారము జపించి శాంతి జేయవలసినది. మంత్ర నిర్ధారణ
 నత్యంతము పుణ్యము గలిగినేని సూక్త పారాయణోక్త ఫలం
 బు సంపూర్ణముగ నా జన్మముననే ఘట్టించుండు. అను
 త్కుట పుణ్యంబైన నిఘ్నమంత ఫలము ఛాయామంత్రముగ గలు
 గుక మానదు. విఘ్నాధిక్యము గలిగినేని ప్రతిబంధకాది శయము
 వలన నా కిమకము జన్మాంతరాను భాష్య ఫలదాయకం బగు
 చుండును. కాలదేశ క్రియానుసరింబుగ తత్కా యోగ్యతాను
 రూపంబైన ఫలశే గలుగునుగాని యెక్కువ రాజులదు. వా
 జ్ఞీయమి. చిత్తకాగ్రత, మనశ్శుద్ధి, శాచము, బ్రహ్మచర్యము,
 ఆహారస, సత్యము, ఆప్తేయము, యోగి, భూతదయ, సత్త్వము,
 ఆహారశుద్ధి మొదలైన నియమము లన్నియును అవశ్యకము వైనవి.

ఈలాగున నీ శ్రీసూక్తంబులు అస్మత్సానము జేసినవారలు బ్రా
హ్మణద్వారా జేయించినవారలు గూడ ధన్వన్తర్, థాన్వన్తర్, పు
త్రోపౌత్రాభివన్తర్, కల్వణకార్య సంపత్తి, శౌఖ్యము, భాగ్యము,
రాజ్యము, గౌరవము, కృషిభాగము, వాణిజ్యలాభము, వివాద
విజయము, ఆరోగ్యము, సంతానము, మొదలైన శుభములను
జేంది జ్ఞహలోకమున సకల శౌఖ్యములను చిర కాలము అనుభ
వించి చివరకు శ్రీమహ్మాయనాను గ్రహమువలన శాశ్వతంబైన
పరమపదమును శుభముగ పొందగలరని పేదనీధాంత మైనది.

శ్రీసూక్తభాష్యభిప్రాయము ముగిసెను.

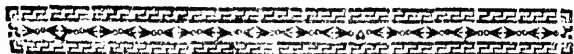
శ్రీకృష్ణ నారాయణార్చనమస్తు.

మంగళ మస్తు.

శ్రీరస్తు.

శ్రీరస్తు.

ఋగ్వేదీయ సౌభాగ్యలక్షణప్రసవతః.

ఓంవాల్మే మనసీతశాంతిః ॥ అథభగవన్తం దేవాణామః
 హేభగవన్నగి కిభయసౌభాగ్యలక్ష్మీ ౬ విద్యాంతథేస్యవోచత్ భగ
 వానాదినారాయణః । సర్వదేవాయాయం సావధానమనాభా
 త్యాశ్యమత । తురీయరూపాం తురీయూతీతాం సర్వోత్కృతాం
 సర్వమంత్రాసనగతాం వీరోపవీతదేవతా పరిష్కృతాం చతుర్భు
 జాం వ్రీయం హిరణ్యవర్ణామితి పంచదశకర్పూయథ ॥ అథ
 చతుర్దశముగాత్తకీస్య క్రీడూక్తస్యాసందకఙ్కమ చిక్లీతేందరా
 గుణాముదయః । శ్రీరీరీత్యాద్యముచః । చతుర్దశానామృచా
 మాసం దాద్యృపయః । హిరణ్యవర్ణా ద్యృక్త్రీయస్యాసంస్తు
 పఞ్చదశః । కాంసోస్త్రీత్యస్యబృహతీఞ్చదశః । తదన్యజూద్వౌ
 జూ వ్రీష్టుపఞ్చదశః । ఆనుష్టుమ్పనరప్తకస్య । శేషస్యప్రస్తార
 పక్షిః । శృంగీదేవతా । హిరణ్యవర్ణామితిబీజం । కాం
 సోస్త్రీతకైః । హిరణ్యయా చంద్రారజితస్యజా హిరణ్యస్యజా

హిరణ్యాహిరణ్యవర్ణేతి ప్రణవాదీనమోంతై శ్చతుర్భుజంలైరం
 గన్యాసః॥ అథవక్త్రమై రంగన్యాసః మస్తకఘోచనశ్చతిఘ్రిణ
 వదనకింఠబాహుద్వయ హృదయనాభి గుహ్యపాయూరు జాను
 బంధుః శ్రీసూక్తైక ర్చంక్రమశోన్మసేత్ ॥ 'అమలకమల సంస్థా
 తద్రజః పుంజవణాః కరకమలధృతేస్తా భీతియన్తాంబుజావ ।
 మసేమమట విచిత్రాలంకృతాకల్పజాలై స్సకలభువనమాతా స
 తతంక్రీడ్మిమః ॥ తత్పీఠంకణికాయాంస సాధ్యంక్రీడీజం ।
 వస్వాదిత్యకలాపద్దేమ శ్రీసూక్తగతాథాఽథా ర్చితద్భూయై
 శ్చచిరితి మూర్త్యకయాచక్రియం । యంత్రాంగదశకంచ విలిఖ్య
 ద్రియమావాహయేత్ । అంతప్రసమావృతిః । పద్మాదిభిర్ద్వితీ
 యాలాకేనైస్త్వలీయా తదాయుష్షాప్రరీయావృశిర్భవతి శ్రీసూక్త
 నావాహనాది షోడశసహస్రజపః । సౌభాగ్యరమైకాక్షర్యా భృ
 గున్మదద్రాయత్రీశ్రియఋష్యావయః । శమితీబీజశక్తీ । శ్రామి
 త్యాదిషడంగం॥ భూయాద్భూయోద్విపద్ధా భయవరదకరా త
 ప్తకాతాస్వరాధా శుభాభ్రాభేభయగ్నద్వయ కరధృతసుంధా
 ద్భిరాసిన్మహానా । రత్నోమాబద్ధమాశి ర్ద్విమలతేరదుకూలాతా
 వాలేపనాథ్యా పద్మాక్షీపద్మినాభోరసికృతవసతిః పద్మగాశ్రిశ్రి
 మైసః । తత్పీఠం । అప్తపతింవృత్తత్రయం ద్వాదశరాశఖండం

చతురశ్చింగచాపీఠంభవతి । కథాకాయం ససాధ్యంశ్రీబీజం ।
 విభావయన్మతిః కాంతిస్సప్తస్వీకీర్తనాత్మి సోశిశ్నుష్కప్తిరుత్కల
 ప్త్యముద్ధరితి ప్రణవాదనమోంతైశ్చ తున్యకంత్తైర్నవశక్తింయశే
 త్ । అంతైఃప్రభమావృతః । వాసుదేవాదిద్వితీయా బాలక్యా
 ద్యోత్రయా ఇంద్రాదిభిశ్చతాథీభవతి । ద్వాదశలక్షజపః । శ్రీ
 సత్త్వర్వరదావిమ పత్నీచసుప్రదా హిరణ్యరూపాస్వర్ణమామాలినీ
 రజతస్రదాస్వర్ణప్రభా స్వర్ణప్రాకారాపత్తవాసినీ వస్త్రహస్తా పత్త
 ప్రియా ముక్తాలంకారా చంద్రాసూర్యాబిలవప్రియా ఈశ్వరీ
 భుక్తిగుర్జిరిభూతి ఋద్ధిస్సమ్మద్ధిః కృష్ణిః పుష్పిణానదాధనేశ్వరీ
 శ్రీధాతగీనీ భోగదాసావత్రిధాత్రీత్యాదిప్రణవాది సమంతా
 శ్చతుర్భుకండామంత్రాః । ఏకాక్షరవదమగాఢపీఠం । లక్షజపః -
 దశాంశంతర్వణం । శతాశంభావనం । సహస్రాంశంద్విజత్స
 ప్తీనిమగ్నానామేవ శ్రీవిద్వాసిద్ధిః॥ సకదాపిసకానూనామితి॥

ఆశ్వానాదేవాదుః ప్రరీయాయాయాయా నికాప్తం
 తత్త్వంబూహితి తథేదిసమూహాచ । యోగేనయోగోజ్ఞాతవ్యో
 యోగోయాగాత్సవకాతే । యోవ్రేమత్తస్తుయోగేన సకూగీర
 మనేదిరం॥ సను పగ్యావిదాంసుజీనే ౭ ల్పశోజీతమత్యాభ్య

బాధవివికైచేత । సదానీతనిస్త్వస్థవిష ప్రియత్నోఽభవా
 ప్రాణరోధో నిబాధ్యాసమాగాత ॥ వక్త్రేణామూర్ఛవాాయం
 ముతపహనియేఽపానమాకృష్ణభృత్వాస్వాంత్రాధ్యంశుచీ
 భిర్వ రకిరతలతామృద్భి రేవంసరుంధ్య । ~~కోతిశేతీదనానా~~
~~పుటయుగళిమహా స్నేహమాగేణసమ్యక్ కృత్యంతప్రత్యయం~~
 ప్రాణవబహువిధ భ్యాససంలీనచిత్తః । శ్రిణుముఖనయనసానా
 నిరోధనేవైవకతావ్యం । శుద్ధసుమమ్నాసరతో స్ఫుటమమలం
 మ్రోయతేనాదః । విచిత్రఘోషసంయుక్తా వాహితేమ్రోయతే
 ద్వినిః । దివ్యదేహశ్చతేజస్వీ దివ్యగంధోష్మరోగవాక్ । సు
 ప్రాణాహృదయశ్శుశ్లే త్వాగంధేయోగవాక్ భవేత్ । ద్వితీ
 యాంవిఘటేకృత్య వాయుర్భవతిమధ్యగః । దృఢానసూతసేద్యో
 గే పద్మావ్యాససంస్థితః । విష్ణుగ్రంథేస్తతోభేదా త్వదనూ
 గంధసంభవః । అతిశూన్యోవిమదాశ్చ భేరిశబ్దస్తతోభవేత్ ।
 శ్రీలీయాంయస్తతోభిత్వా నివాదోమదాశభస్యనిః । మహాశూ
 న్యంతతోయాతి సర్వగోర్ధనమాశ్రయం । చిత్రానందంతతోభిత్వా
 సర్వపీతగతానిలః । నిష్పత్నోవైష్ణవశ్శబ్దః క్వణసీతకృతోభవే
 త్ । ఖిక్కిరూతంతచాచిత్తం సనకాదిమునీడితం । పుంజేన తం
 సమారోప్య ఖండేఖండంసమర్పయత్ । ఘామాన ప్రసృతింభ్యా

త్వా కృతకృత్యోమృతోభవేత్ । యోగేనయోగంసంరోధ్య భా
వంభావేనచాంజనా । నిర్వికల్పంపరంతత్వం సదాభూత్వాప్ర
రంభవేత్ । ఆశ్రాధావఃపరిత్యజ్య జగద్భావమనీదృశం । నిర్వి
కల్పితోవిద్యాత్మో భూయోనాప్యనుభవతి । సైసలితేరథం
, ద్రుత్వైర్ తస్యమృంభవతియోగతః । తథాత్మమనసోవైక్యం సమా
ధిరభిధీయతే । యదాసంక్షి. యతేపాణో మానసంవద్రతీయతే ।
తదానమరసత్వంయతే సమాధిరభిధీయతే । యత్సమత్వంతయో
గతః । జీవాత్మపరిమాత్తసోః । సమస్తనష్టసంకల్ప స్సమాధి
రభిధీయతే । ప్రధానాన్యమనశ్శుశ్శం బుద్ధిశాన్యం రామ
యం । సర్వశుశ్శంవిరాథానం సమాధిరభిధీయతే । స్వయం
మచ్చరితేదేహా దహీనత్యసమాధివా । నిశ్చలంతంబిజానీయా
త్సమాధిరభిధీయతే । యతః(యతః)మసోయాతి తతః(తతః)పరం
పదం । తతః(తతః)పరంబ్రహ్మ సద్వ్రశమన్భీతమితి ॥

అథహైనానంబేవాదురు ర్నవచక్రివిశేష వినుబూహితితథే
తిసంబంధాచ । ఆధారబ్రహ్మచక్రిం ప్రాన్యత్తిభగమండలాకా
రంతత్రిమూలకండేశక్రిః । పావకాకారం ధ్యాయేత్తత్రైవి కామ
రూపవీరం సర్వకామ ఫలప్రదంశవతి । జ్యేష్ఠాధారచక్రిం ।
ద్వితీయం స్వాధిస్తానచక్రిం షడ్వశంతస్తథ్యే పశ్చిమాభిముఖం
త్రయం ప్రివాళాంకురసదృశం ధ్యాయేత్తత్రైవిధ్యాన వీరం

జగదాకర్షణ నిద్ధిదంభవతి । త్వత్ప్రియంసాధిచక్రిం పంచావ
తకం సర్వకుటిలాకారం తన్నధ్యమండలిని బాలార్కకోటి
ప్రభాం తనుమధ్యాంధ్యామేత్ । సామధ్యకాంత సుర్వనిద్ధిప్ర
దాభవతి । మణిపూరకచక్రిం హృదయచక్రి మృదామణి
ముఖం । తన్నధ్య జ్యోతిషకాయలింగాకారం ధ్యామేత్ । సైవ
హంసకళాసర్వప్రియా సర్వలోకవశ్యకరీభవతి । కంఠచక్రిం
చతురంగులం తత్ప్రివామే ఇతాచంద్రినాడి దక్షిణే పింగళా
సూర్యనాడి । తన్నధ్య సుమమ్నాం శ్వేతవణకాంధ్యామేత్ ।
యపవం వేదానాహత నిద్ధినాభవతి । తాలుచక్రిం తస్మా
మృతధారా ప్రవాహః ఘంటకాలింగం మూలచక్రి రంధ్రే
రాజదంతావలంబిని వివరందశమద్వారం తత్ప్రిశున్యంధ్యామే
చ్ఛిత్తలయభవతి । సప్తమంధ్రాచక్రి మంగుళమాత్రం తత్ప్రి
జ్ఞాననేత్రం దీపశిఖాకారం ధ్యామేత్ । తదేవకవాలకదం
వాక్సిద్ధిదంభవతి ॥ ఆజ్ఞాచక్రిమప్తమం । బ్రహ్మరంధ్రంసిర్వాణ
చక్రిం తత్ప్రిసూచికాగ్రహేతరం ధూన్రుశిఖాకారం ధ్యామే
త్ । తత్ప్రిహలంధరపీఠం మోక్షప్రదంభవతి । ఇతి పరబ్రహ్మ
చక్రిం నవమమూకాశచక్రిం తత్ప్రిపీఠశదశివన్న మూర్ధ్వకము
ఖం తన్నధ్యకణికా త్రికూటాకారా తన్నధ్య ఊర్ధ్వకాశక్తి
కాంపశ్యకాధ్యామే త్తత్రైవపుణ్యాగరిపీఠం సర్వచ్ఛానిద్ధి సాధ

సంభవతి ॥ సౌభాగ్య లక్ష్యమునుపదం నిత్యమధీతేసాగ్నితాతో
 భవతి । సహాయపుత్రాభివతి । ససకలధనభాగ్య సత్పుత్ర
 కింతిహయధాన్యమశుభమహిషి దాసీదాసయోగ జ్ఞానవాక్
 భవతి । సత్పుత్రసరావర్తతే ససపుత్రసరావర్తతః । ఇత్యుపనిషత్ ॥
 బంధుత్వమనీతిశాంతిః ॥ శ్రీరస్తు ॥

ఇతి సౌభాగ్యలక్ష్యపనిపత్ తప్తమాప్తా.

శ్రీపంచదశీస్తవ ప్రారంభః.

ఓం॥ కల్యాణవృష్టిధరితా మృతపూరితాభిః క్షీప్రస్వయం
 వరణ మంగళశీపి కాభిః । సేవాధిరంబితవ పాదసరోజములే సా
 కారికిం మనశీభాగ్యవతాంజనానాం ॥ ౧ ॥ ఏతావదేవజనని స్మృ
 తాశీయమా ప్రేత్సద్వంతు నేరవవింధగితేరనేత్రే । సాన్నిధ్యమద్య
 తరుణాంబుజ సోదరస్మత్పద్మిణీభ్య కరయ్యానుభయోష్ణతస్య ॥
 ౨॥ ఈశత్వనామకలుషాః కఠినామసంతప్రచక్షదయః ప్రతిభవం
 ప్రళయభిః పూతాః । ఎకస్స ఎవజగతిష్ఠిర సంస్థితాప్రేయః పాద
 యోక్షమస శ్చేత్ప్రణయోరౌ ॥ ౩ ॥ లక్ష్మీసక్తిత్రిపుర సుందరి
 తాదశీనాం క రుణ్యకంబళితకాంత భరంకిటాక్షం । కందర్పభావ
 సుధాగాః భలుభక్తిభాదస్సంమోహయంతి రరుక్షీభుజపత్రయ

218 || హ్రీం కా క మే వ త వ నా

నిలయై త్రిపురే త్రిజితే । త్వత్సంస్మృత్య

యదీవ్యంతి నందనవ సే సహ లోక పాత్రైః ||

శం పరిషీయ మానః కూరః కథం నభవ తాగిరభిస్యే ||

సాయయది చూరిరిదంతవాధకం దేహస్య శశ్వదమృతాన్ ||

స్థ || ౬ || సర్వజ్ఞతాం సహసివాక్పటుతాం ప్రసూతేదేః త్వదంఘ్రి

సరసీరుహయోః ప్రదామః - కించ స్ఫురత్త కుట ముద్వలమూరిత

త్రం ద్వైచామరేచమహతీం వసుధాండదాత్రి || ౭ || కిల్బిద్రుమై

రభిమత ప్రతిపాదనే మకారుణ్యవారిధి రంబభవత్కటాక్షత్రేః ।

ఆలోకయ త్రిపుర సుందరి మామనాథం త్వయ్యో వభక్తిభరితం త్వ

యిబద్ధశృంగం || ౮ || హంతే తరుష్వపి మనాం నినిధాయ చాన్యభక్తి

వహంతి కిల పామరైః వలెను । త్వమేవ దేవి మనా సమనస్తరా

మిత్యామేవ సోమిశిరణం జననిత్వ మేవ || ౯ || లక్ష్మీమ గత్స్వపి

కటాక్షసిరీక్ష కానా చూలోకయ త్రిపుర సుందరి మాంకదానిత్ ।

సూనం మయా కుశల్యశః కిరుస్తకపాత్రం బాతో జనిద్యుతిజమైనవ

జాయతే చా || ౧౦ || హ్రీం హ్రీం మితి ప్రతిపదం పతాంతవాభ్యాం

కిన్నామగులభ మిహ త్రిపురాధివాసే । మాలాకిరీటమదవాపణ

కూననీయాంతాం సేవతే వసుమతి స్వయంజువలక్ష్మీమ్ || ౧౧ || సంప

సాభాగ్యలక్ష్యపనిపత్.

సామ్రాజ్యదాననిరతానిసం

రితాహరణాద్యతాని మామేవచూతర

॥ కల్పవృక్షసంహృతిమ కల్పితచాండ

తైరవస్య । పాశాంకుశైశ్చవశరాస

సోమైశ్చైవ తాసానాక్షిణీ విజయశేతవనమాతీకారేకా ॥౧౩॥ ల

గ్నంసద్భావతు మాతరిదంతవాగ్దాం లేజఃపరంబహుళకుంకుమ

పంకజోణం - భాస్వత్క్రీరీటమమృతాంకుకరావతం సంమధ్యే గ్రీ

కోణనిలయం పరమామృతాద్రకాం॥౧౪॥ హ్రింకారమివతపనా

మతదేవరూపంత్య వ్వానుకులకథ మిహగ్రీవురేకృణంతి । త్వత్తే

జసాపరిణతం వియదాబధూతం సాఖ్యంతనూతీసరసీరుహే సంప

దాద్యైః ॥౧౫॥ హ్రింకారత్రయ సంపుటేనమహతా మంత్రేణ

సంధిపితంస్త్రోత్రంయః ప్రతివాసరంసం పురోమాతజ్జానేశ్వరత్ర

వత్ । తస్యహ్నిణీభుజోభవంతి వశగాలక్ష్మీశ్చీరస్థాయినీవాణీ

నిమకాలసూక్తిభారణంతా జాగతికాదిగుణంవయః॥

ఇతి శ్రీమద్భక్తిర భగవత్పాదాచార్య కృతిః.

కల్పాణ్యపృష్ఠపైవ స్పంశాద్గః.

ఓంతత్పత్.

